

Työterveyshuollon uusi malli
tukee työssä jaksamista
Företagshälsovårdens nya modell
stöder orkandet i arbetet

Huoli ympäristöstä ei tunne rajoja
Omsorgen om miljön känner inga gränser

Merimieseläkekassan
lahjana kalenteri 2012
Som gåva från
Sjömanspensionskassan
kalender 2012

MERIMIESELÄKEKASSAN
ASIAKASLEHTI

SJÖMANSPENSIONSKASSANS
KUNDTIDNING

Päätoimittaja/Huvudredaktör:

Helena Jaatinen
helena.jaatinen@merimieselakekassa.fi
helena.jaatinen@sjomanspensionskassan.fi

Toimitussihteeri/Redaktionssekreterare:

Marina Paulaharju
marina.paulaharju@merimieselakekassa.fi
marina.paulaharju@sjomanspensionskassan.fi

Käyntiosoite/Besöksadress:

Uudenmaankatu 16 A
Nylandsgatan 16 A

Postiosoite/Postadress:

PL 327, 00121 Helsinki
PB 327, 00121 Helsingfors

Puhelin/Telefon:

010 633 990

Telefax:

010 633 9938

Sähköposti/E-post:

etunimi.sukunimi@merimieselakekassa.fi
fornamn.slaktnamn@sjomanspensionskassan.fi

Osoitteenmuutokset/adressförändringarna:

info@merimieselakekassa.fi
info@sjomanspensionskassan.fi

www.merimieselakekassa.fi
www.sjomanspensionskassan.fi

Ulkoasu/Layout:

bbo, Better Business Office Oy

Painopaikka/Tryckeri:

SOLVER palvelut Oy

ISSN:

1796-8216

Painos/Upplaga:

16 400

Kannen kuva/Pärmbild:

Lehtikuva/Tor Wennström

ALBATROSSI-LEHTI VUONNA 2012

Albatrossi-lehti ilmestyy myös ensi vuonna nelinumeroisena, joista yksi numero on kaksiosnumero. Ilmestymisaikataulu julkaistaan lehdessä nro 1/2012. Lehden teema vuonna 2012 on **hyvä työelämä**.

TIDNINGEN ALBATROSSEN 2012

Tidningen Albatrossen utkommer också nästa år med fyra nummer. Av dessa är ett dubbelnummer. Publiceringstidtabellen ingår i Albatrossen nr 1/2012. Tidningens tema 2012 är **ett bra arbetsliv**.

Sisällys || Innehåll

TYÖN MUUTOKSIIN SOPEUTUMINEN ON SUURI HAASTE

Työterveyshuollon ja kuntoutuksen uudenlainen tukimalli on suunniteltu edistämään työssä jaksamista ja työurien pidentymistä.

VIKING LINE PIONEERINA TYÖTERVEYSHUOLLON UUDISTAMISESSA

Varhaisen tuen mallin tavoitteena on edistää paluuta sairauslomalta takaisin työhön. Mallin toimivuudesta on jo varsin lyhyessä ajassa saatu positiivisia kokemuksia.

ELÄKEJÄRJESTELMÄN KESTÄVYYS EDELLYTTÄÄ TYÖURIEN PIDENTÄMISTÄ

"Suomalainen eläkejärjestelmä kuuluu Euroopan parhaimmista", sanoo talusasiantuntija Lauri Uotila. Järjestelmän kestävyys edellyttää kuitenkin nykyistä pidempiä työuria.

HYVÄ VAKAVARAISSUUS ON MEKIN SIOJITUSTEN KIVIJALKA

Syyskuun 2011 lopussa Merimieseläkekassan vakavaraisuusaste – noin 30 prosenttia – oli selvästi parempi kuin millään työeläkeyhtiöllä.

YMPÄRISTÖKYSYMYKSET EIVÄT TUNNE RAJOJA

Merenkulun ympäristöasiat koskettavat laajalti. Ympäristöasiantuntija Eija Kannon mukaan monet varustamat pyrkivät toimimaan etulinjassa ympäristökysymyksissä.

MERITAITEEN MESTAREITA John Nurmisen Säätöön meritaidekokoelman helmiä

KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

UUTISIA

4 ANPASSNINGEN TILL FÖRÄNDRINGAR I ARBETET ÄR EN STOR UTMANING

Företagshälsövärdens och rehabiliteringens nya stödmodell är planerad för bättre ork i arbetet och förlängning av arbetskarriärerna.

8 VIKING LINE PIONJÄR I FÖRNYANDET AV FÖRETAGSHÄLSÖVÅRDEN

Målet för modellen för tidigt stöd är att främja återgången i arbetet från sjukledigheten. Inom en rätt kort tid har positiva erfarenheter av modellens funktionsduglighet erhållits.

13 FÖRUTSÄTTNINGEN FÖR PENSIONS- SYSTEMETS HÅLLBARHET ÄR EN FÖRLÄNGNING AV ARBETSKARRIÄREN

"Det finländska pensionssystemet hör till de bästa i Europa", säger experten på ekonomi Lauri Uotila. Systemets hållbarhet förutsätter dock längre arbetskarriärer än idag.

17 STENFOTEN FÖR SPKS PLACERINGAR ÄR GOD SOLVENS

I slutet av september 2011 var Sjomanspensionskassans solvensnivå – ca 30 % – klart bättre än för något arbetspensionsbolag.

18 MILJÖFRÅGORNA KÄNNER INTE NÅGRA GRÄNSER

Sjöfartens miljöfrågor berör vida kretsar. Enligt miljösektorn Eija Kanto strävar många rederier till att vara verksamma i främsta linjen i miljöfrågorna.

22 MARINKONSTENS MÄSTARE Pärlor i John Nurminens Stiftelses marinkonstsamlingar

24 FRÅGOR OCH SVAR

26 NYHETER

MISTÄ VIRTAA LISÄTYÖVUOSIIN?

VAR FINNA STRÖM FÖR FLER ARBETSÅR?

Helena Jaatinen

helena.jaatinen@merimieselakekassa.fi
helena.jaatinen@sjomanspensionskassan.fi

Työurien pidentämisen välttämättömyydestä vallitsee yhteiskunnan ja elinkeinoelämän eri tahoilla harvinaisen selkeä yksimielisyys. Keinoista, joilla haluttu tavoite voitaisiin saavuttaa, käydään sen sijaan kiivasta keskustelua. Vaihtoehtoja ja ratkaisuja viime vuosien merkittävimpään eläkepoliittiseen kysymykseen on etsitty ja etsitään yhä ammattiliittojen, työnantajajärjestöjen ja poliittisten päättäjien voimin.

Työeläkevakuuttajat TELAn tuore tutkimus paljastaa työurien pidentämistavoitteen kannalta positiivisen kehityssuunnan: suomalaisten halu jatkaa työelämässä yli 63-vuotiaana on kahden viime vuoden aikana selvästi lisääntynyt. Työssä jaksamista edistävänä asiana tutkimuksessa mainitaan mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön ja sen sisältöön. Myös hyvä työilmapiiri sekä esimiestoiminnan ja johtamisen kehittäminen koettiin tärkeiksi.

Työelämän suurimmiksi ongelmiksi tutkimus osoitti liian korkealle asetetut vaatimukset ja työn kiivastahtisuuden. Henkisten tekijöiden, kuten työperäisen masennuksen, osuus näyttää kääntyneen hienoiseen laskuun. Tutkimus tukee varsin laajalti tunnettua näkemystä, jonka mukaan työn ja työelämän laatua kehittämällä voidaan tuntuvasti edistää työhyvinvointia ja työssä jaksamista.

Tässä Albatrossin numerossa esittelemme työterveysalan kehittämisen toimintamallin, jonka johtoajatuksena on työhyvinvoinnin riskitekijöiden tunnistaminen ja niihin puuttuminen mahdollisimman ajoissa, siinä vaiheessa, kun ongelmien eteneminen ja paheeminen voidaan vielä estää. Merenkulkualalla tämä ns. varhaisen tuen toimintamalli on ensimmäisenä otettu käyttöön Viking Linella, ja tulokset näyttävät jo varsin lyhyen ajan perusteella rohkaisevilta.

Merenkulkijoita koskevat samat työuran pidentämisen tavoitteet kuin muitakin ammattiryhmiä. Työelämässä jaksamisen ja jatkamisen edellytykset ovat laivatyössä suurelta osin samat kuin maatyössäkin, mutta erojakin varmasti löytyy. Merenkulun ammattien erityisluonne heijastuu muun muassa työyhteisön toimintatapoihin, merenkulkijoiden työhyvinvointiin ja sen myötä oletettavasti myös työuraa koskeviin suunnitelmiin.

Mikä innostaa merenkulkijaa jatkamaan työssä eläkeiän täyttymisen jälkeenkin? Mitkä tekijät tukevat merityössä jaksamista? Mikä taas saa jättäytymään pois työelämästä heti, kun se vain on mahdollista? Nämä ovat kiinnostavia ja MEKin toiminnan kannalta tärkeitä, haasteellisia kysymyksiä, joita käsittelemme Albatrossin jokaisessa ensi vuoden numerossa.

Mellan samhället och näringslivets olika aktörer råder en sällsynt klar endräkt om nödvändigheten av en förlängning av arbetskarriärerna. Däremot förs det en häftig diskussion om medlen med vilka det önskade målet kunde uppnås. Alternativ och lösningar för denna de senaste årens betydelsefullaste pensionspolitiska fråga har sökts och söks fortfarande av beslutsfattare i fackförbund och arbetsgivarorganisationer ävensom av politiska beslutsfattare.

En färsk undersökning, som utförts av Arbetspensionsförsäkrarna TELA, avslöjar en positiv utvecklingstrend för arbetskarriärernas förlängningsmål: finländarnas lust att fortsätta i arbetslivet efter fyllda 63 år har under de senaste två åren klart ökat. Av undersökningen framgår att möjligheten att påverka det egna arbetet och dess innehåll är en faktor som främjar orkandet i arbetet. Även en god anda på arbetsplatsen samt utveckling av verksamheten som chef och av ledarskapet upplevdes som viktigt.

Till de största problemen i arbetslivet hörde enligt undersökningen alltför högt ställda fordringar och ett för högt uppdrivet arbetstempo. Andelen mentala faktorer, som t.ex. arbetsrelaterad depression, förefaller att ha vänt över i en svag nedgång. Undersökningen stöder den relativt utbredda uppfattningen att man genom att utveckla arbetets och arbetslivets kvalitet kännbart kan främja arbetshälsa och orkande i arbetet.

I det här numret av Albatrossen presenterar vi en verksamhetsmodell som utvecklats inom arbetshälsobranschen. Modellens ledande tanke är att så tidigt som möjligt identifiera till arbetshälsan relaterade riskfaktorer och ingripa i dem i ett skede då det ännu går att förhindra att problemen fortskrider och förvärras. Inom sjöfartsbranschen är Viking Line den första som tagit i bruk den här verksamhetsmodellen för s.k. tidigt stöd och resultatet är redan efter en relativt kort tid uppmuntrande.

För sjöfararna gäller samma mål för förlängning av arbetskarriären som för andra yrkesgrupper. Förutsättningarna för att orka i arbetslivet och för en fortsättning är till största delen desamma i fartygsarbete som i arbete på land, men visst finns det också skillnader. Sjöfartyrkenas särdrag återspeglas bland annat på arbetsgemenskapens rutiner och sjöfararnas arbetshälsa och därmed sannolikt även på planerna för en arbetskarriär.

Vad kan inspirera sjöfararen att fortsätta i arbetet även efter att pensionsålder uppnåtts? Vilka faktorer stöder orkandet i sjöarbete? Vad är det igen som får sjöfararen att stiga av från arbetslivet så fort det bara är möjligt? De här är intressanta och för SPKs verksamhet viktiga, utmanande frågor, som vi kommer att behandla i varje nummer av Albatrossen under nästa år.

NOVIISIASENNE AUTTAA

jaksamaan ja sopeutumaan työelämän muutoksissa

NOVISATTITYDEN HJÄLPER

att orka och anpassa sig till förändringarna i arbetslivet

Työelämän jatkuva muuttuminen ja perinteiset, vakiintuneet asenteet ovat huonosti yhteen sopiva yhdistelmä. Työterveyslaitoksen osaamiskeskuksen johtaja **Jorma Mäkitalo** heittäisi romukoppaan ensimmäisten joukossa ajatuksen, jonka mukaan jokainen on oman työnsä paras asiantuntija. ”Ajalleme tyypillisen jatkuvan keskeneräisyyden keskellä olemme kaikki työssämme noviiseja. Tämän hyväksyminen helpottaa sopeutumista ja kehittymistä”, hän kiteyttää.

De fortlöpande förändringarna i arbetslivet och de traditionella vedertagna attityderna är en kombination som går illa ihop. Direktören för kompetenscentret vid Institutet för arbetshygien, **Jorma Mäkitalo** är färdig att skrota varje tanke på att envar är sitt eget arbetes bästa sakkunniga. ”Mitt i den för vår tid typiska fortlöpande halvfärdigheten är vi alla noviser i vårt arbete. Accepterande av det här underlättar anpassning och utveckling”, sammanfattar han.

Työn muutokset sekä niiden vaikutukset ihmiseen ja työyhteisöön ovat tärkeä osa työelämän laatua, joka viime vuosina on noussut työterveysalan keskeiseksi teemaksi ja tutkimusaiheeksi. Lähtökohdana on halu edistää työssä jaksamista ja hyvinvointia. Taustalla vaikuttaa lisäksi vahvasti viime vuosina jatkuvasti voimistunut työurien pidentämisen tarve.

”Kysymys, johon haemme vastausta, kuuluu: miksi suuri osa suomalaisista kokee työelämän niin vaativaksi, että siitä halutaan irrottautua mahdollisimman aikaisin, ja voiko asialle tehdä jotain”, Jorma Mäkitalo kertoo.

TYÖN MUUTOKSET VAIKUTTAVAT olennaisesti työhyvinvointiin. ”Eikä nyt puhuta vain suurista yleisen tason ilmiöistä, kuten globalisaatiosta, työsuhteiden tai talouden muutoksista. Olennaisin työelämän muutoksen taso on tavallisten töiden ja ammattien muutos”, Mäkitalo painottaa.

Alalla kuin alalla tapahtuu hänen mukaansa syvällisiä muutoksia työn perustehtävissä, tarkoituksessa ja tavoitteessa. Taustalla ovat useimmiten asiakkaiden tarpeiden muutokset. ”Opettaminen ei ole enää vain opettamista, hoitaminen ei ole enää hoitamista eikä päivähoito vain lasten kaitsemista vanhempien töissä ollessa”, hän poimii esimerkkejä tutuista ammateista.

Työn muutosten myötä muuttuu usein myös työn mieli – se, miksi kyseistä työtä tehdään. ”Usein törmätään ongelmiin, sillä ihmisten tapa suhtautua muutokseen vaihtelee jyrkästi: jotkut näkevät siinä ammatillisen uusiutumisen ja kehittymisen mahdol-

Förändringar i arbetet och dessas inverkan på människan och arbetsgemenskapen utgör en viktig del av arbetslivets kvalitet, som under de senaste åren har framträtt som ett centralt tema och forskningsobjekt inom arbetshälsobranschen. Utgångspunkten är önskan att främja orkandet i arbetet och välmåendet. I bakgrunden inverkar dessutom det starka behovet av att förlänga arbetskarriärerna, som under de senaste åren ytterligare stärkts.

”Frågan på vilken vi söker ett svar lyder: varför stor del av finländarna upplever arbetslivet så krävande att de vill lösgöra sig så tidigt som möjligt och kan det göras något åt den saken”, berättar Jorma Mäkitalo.

FÖRÄNDRINGAR I ARBETET INVERKAR väsentligt på arbetshälsan. ”Och nu talar vi inte bara om stora fenomen på allmän nivå, som t.ex. globalisation, förändringar i anställningar eller ekonomin. Den väsentligaste nivån för förändringar i arbetslivet är förändringar i vanliga arbeten och yrken”, understryker Mäkitalo.

Enligt honom sker det inom bransch som bransch djupa förändringar i arbetets grunduppgift, syfte och mål. I bakgrunden finns oftast förändringar i kundernas behov. ”Undervisning är inte mera bara undervisning, vård är inte mera vård och dagvård inte bara barnpassande medan föräldrarna är på jobbet”, plockar han exempel bland bekanta yrken.

Parallellt med förändringarna i arbetet förändras ofta även arbetets mening – det varför arbetet ifråga utförs. ”Ofta stöter man på problem, för människors sätt att förhålla sig till föränd-

lisuuden, kun taas toiset kokevat työnsä 'menneen pilalle' – sitä ei pysty enää tekemään 'kunnolla', toisin sanoen samalla tavoin kuin aikaisemmin on tehty."

MUUTOSTILA TYÖELÄMÄSSÄ ON Jorma Mäkitalon mukaan nykyisin jo pysyvä ilmiö. "Vanhaan hyvään aikaan muutos oli jotain, joka tuli ja meni. Nykyisin muutokset tulevat toistensa päälle, korkeintaan puolivalmiina. Ennen kuin meneillään olivat uudistukset on saatettu loppuun, tulee jo seuraava muutos. Muutokset jäävät usein kesken, mistä seuraa, että työt ovat jatkuvan keskeneräisyyden tilassa."

Monellakaan työpaikalla ei Mäkitalon mukaan osata sanoa, kuinka monta kehittämishanketta on meneillään, mitkä niistä ovat tärkeimpiä, ja johtavtko ne samaan suuntaan.

Keskeneräisyys koetaan usein kuormittavaksi. Töiden sujuvuus kärsii katkoksista ja häiriöistä; myös työn laatu saattaa vaihdella. Muutoshankkeiden hallinta onkin noussut tärkeäksi menestystekijäksi.

MITALISSA ON KUITENKIN MYÖS kirkkaampi puoli: muutoksen sisältämä mahdollisuus. "Kun kaikki on jatkuvassa liikkeessä, syntyy paljon toiminnan tarvetta ja uusille ratkaisuille on kysyntää. Työn sujumisongelmat ja ristiriitatilanteet antavat tilaisuuden arkipäivän luovuudelle", Jorma Mäkitalo sanoo.

Vaihtuvat tilanteet luovat hänen mukaansa positiivisia haasteita rutiinien kangistamaan työskentelyyn. Parhaimmillaan ongelmia ratkotaan työyhteisön yhteisin voimin ja löydetään uusia keinoja hankalista tilanteista selviytymiseen.

"Nämä ovat niitä paljon kaivattuja suomalaisen työelämän innovaatioita."

"Työtoimintälähtöiset toimintamenetelmät toteuttavat työterveysyhteistyön periaatetta: muutoksen edellyttämä tuki rakennetaan työpaikan toimijoiden ja työterveyshuollon yhteistyönä."

"Arbetsrelaterade verksamhetsmetoder verkställer principen för arbetshälsosamarbete: det stöd förändringen kräver byggs upp i samarbete mellan arbetsplatsens aktörer och företagshälsovården."

TYÖELÄMÄN MURROS ON HAASTANUT myös työterveyshuollon ja kuntoutuksen kehittämään uudenlaisia, aiempaa työtoimintälähtöisempiä tukimenetelmiä.

"Perinteisen työkyvyn ylläpidon ohella nähdään nyt tärkeäksi ammatillisten siirtymien mahdollistaminen ja tukeminen", Jorma Mäkitalo kertoo.

Lähestymistapaa kuvaa esimerkiksi tuloskeskustelussa tai työterveyshoitajan vastaanotolla henkilölle esitettävä kysymys: "Millaisessa muutoksessa olet työssäsi tällä hetkellä – tai millaisen keskeneräisyyden tilassa työsi ja työympäristösi on?"

Tavoitteena on auttaa ihmisiä toisaalta jäsentämään omaa jaksamistaan suhteessa työn muutoksiin ja toisaalta orientoitumaan uudelleen, tarttumaan niihin mahdollisuuksiin, joita muutostilanteissa avautuu.

"Tärkeää on myös herätellä ihmisiä tajuamaan, että pysyäkseen edes paikallaan on liikuttava, toisin sanoen kehityttävä, opittava uutta."

Mäkitalo näkee työtoimintälähtöisessä toimintamallissa suuren haasteen, mutta myös tärkeän mahdollisuuden esimiesten, työterveyshuollon ja kuntoutuksen entistä kiinteämmälle yhteistoiminnalle.

ringen varierar kraftigt: en del ser i förändringen en yrkesmässig förnyelse och möjlighet till utveckling medan andra upplever att deras arbete 'gått åt pipan' – det kan inte mera utföras 'ordentligt', m.a.o. på samma sätt som tidigare."

FÖRÄNDRINGSTILLSTÄNDET I ARBETSLIVET är enligt Jorma Mäkitalo numera redan ett permanent fenomen. "I den gamla goda tiden var förändring något som kom och gick. Nuförtiden kommer förändringarna på varandra, högst halvfärdiga. Före de pågående reformerna har slutförts, kommer redan följande förändring. Förändringarna blir ofta på hälft varav följer att arbetena är i ett kontinuerligt tillstånd av halvfärdighet."

Enligt Mäkitalo finns det inte många arbetsplatser där man kan säga hur många utvecklingsprojekt som är på gång, vilka av dessa som viktigaste och om de leder i samma riktning.

Halvfärdigheten upplevs ofta som en belastning. Arbetets flyt lider av avbrott och störningar; även arbetets kvalitet lider. Kontrollen över förändringsprojekten har därför blivit en viktig framgångsfaktor.

MEDALJEN HAR DOCK ÄVEN en blankare sida: den möjlighet förändringen innehåller. "När allting är i kontinuerlig rörelse uppstår det ett behov av mycket verksamhet och det finns efterfrågan på nya lösningar. Arbetets flytproblem och kontroversiella situationer ger en möjlighet för vardagskreativitet", säger Jorma Mäkitalo.

Enligt honom skapar de varierande situationerna positiva utmaningar i det av rutiner stelnade arbetet. Som bäst löses problemen med arbetsgemenskapens gemensamma krafter och ofta hittas det nya lösningar för att klara besvärliga situationer.

"Här är de där innovationerna som så ofta saknats i det finländska arbetslivet."

ARBETSLIVETS BRYTNINGTIDER HAR OCKSÅ utmanat företagshälsovården och rehabiliteringen att utveckla nya stödmetoder som i högre grad än tidigare utgår från arbetet.

"Utöver det traditionella upprätthållandet av arbetsförmågan anser man nu också att det är viktigt att möjliggöra och stöda byten av yrke", berättar Jorma Mäkitalo. Den fråga som ställs i t.ex. resultatdiskussionen eller på företagshälsovårdarens mottagning till personen ifråga beskriver sättet att närma sig frågan: "I ett hårdant tillstånd av förändring upplever du att ditt arbete är för närvarande – eller i ett hårdant tillstånd av halvfärdighet är ditt arbete och din arbetsmiljö?"

Syftet är att å ena sidan hjälpa människor att strukturera sitt eget orkande i relation till förändringarna i arbetet och å andra sidan att orientera sig på nytt, gripa tag i de möjligheter som öppnar sig i situationer av förändring.

"Det är också viktigt att väcka människor till insikt om att för att ens hållas på plats bör man röra på sig, dvs utvecklas, lära sig nytt."

I en verksamhetsmodell som utgår från arbete ser Mäkitalo en stor utmaning, men också en viktig möjlighet för chefer, företagshälsovården och rehabiliteringen till ett ännu fastare samarbete.

Jorma Mäkitalon mukaan työelämän laadun parantamiseksi on paljon mahdollisuuksia ja myös liikkumavaraa.

Enligt Jorma Mäkitalo finns det rikligt med möjligheter att förbättra arbetslivets kvalitet och det finns också spelrum.

TYÖTERVEYSHUOLLON SUUNNANVALINNOILLA on Jorma Mäkitalon mukaan ratkaisevan tärkeä merkitys työssä jaksamisen ja työurien pidentymisen kannalta. Tilanteessa, jossa yli seitsemän prosenttia maan työikäisestä väestöstä on työkyvyttömyyseläkkeellä, tarvitaan tehokkaita ja rohkeita keinoja muun muassa työhönpaluu edistämiseksi ja syrjäytymisen estämiseksi.

”Yksilöllisiä työhönpaluuopolkua on etsittävä ja luotava”, hän sanoo ja painottaa työterveyshuollon ammattitaidon tärkeää merkitystä koordinoijana sekä niin työntekijän kuin työnantajan näkökulmien laajentajana.

Viime vuosina aktiivisesti kehitetty ja työelämässä jo melko laajalti käyttöön otettu niin sanottu varhaisen tuen toimintamalli on nostanut työterveyshuollon työpaikoilla entistä vahvempaan ja näkyvämpään rooliin. Toimintamallin tavoitteena on työhyvinvoinnin riskitekijöiden tunnistaminen ja ratkaisujen löytäminen mahdollisimman ajoissa, siinä vaiheessa, kun ongelmien eteneminen ja paheneminen voidaan vielä estää. Tilanteita, joissa mallia sovelletaan, ovat muun muassa pitkittyneet tai tiheään toistuvat poissaolot, työperäiset jaksamisongelmat ja työkyvyn heikkeneminen.

”Aikaisemmin vajaakuntoistumisprosessin on sallittu edetä liian helposti. Nyt on opittu, että sen kulkuun voi ja pitää puuttua. Tämä ajattelutavan muutos näkyy ja tulee yhä selvemmin näkyväksi myös lainsäädännössä.”

Jorma Mäkitalon mukaan työterveyshuollon ja työelämän laadun kehittämisen saralla on paljon tehtävää – mutta paljon on myös tehtävissä.

”Työelämässä tapahtuvat muutokset ovat syvällisiä. Siksi monien asioiden – ja asenteiden – pitää muuttua. On kehitettävä uudenlaisia käytäntöjä, työkaluja ja roolituksiakin. Tämä onnistuu vain entistä tiiviimmällä ja tehokkaammalla työnantajien, työntekijöiden ja työterveyshuollon yhteistyöllä”, työkykyosaamiskeskusten johtaja uskoo. ■

FÖRETAGSHÄLSOVÅRDENS VAL AV RIKTNING har enligt Jorma Mäkitalo en avgörande viktig betydelse för orkandet i arbetet och arbetskarriärernas förlängning. I en situation där över sju procent av den del av befolkningen, som i princip är i arbetsför ålder, är invalidpensionerade, behövs det effektiva och djärva grepp för bland annat främjande av återgång i arbetet och förebyggande av utslagning.

”Nu är det dags att söka och skapa individuella vägar för återgång i arbetet”, säger han och understryker den betydelsefulla roll företagshälsovårdens yrkeskunskap har som koordinator samt som vidgare av såväl arbetstagarens som arbetsgivarens perspektiv.

Under de senaste åren har verksamhetsmodellen för s.k. tidigt stöd aktivt utvecklats och redan i relativt stor skala tagits i bruk i arbetslivet. En följd av det här är att företagshälsovården fått en starkare och synligare roll på arbetsplatserna. Verksamhetsmodellens mål är att i så god tid som möjligt identifiera riskfaktorer för arbetshälsan och finna lösningar för dem redan i ett skede då det ännu går att förhindra att problemen fortskrider och förvärras. Sådana situationer där modellen tillämpas är bl.a. utdragen eller ofta återkommande frånvaro, arbetsrelaterade problem med orken och försämrade arbetsförmåga.

”Tidigare har man alltför lätt tillåtit funktionsnedsättningsprocessen att fortskrida. Nu har man insett att det såväl går att ingripa i processen som att det ska ske. Den här förändringen i tänkesättet framgår och kommer att framgå allt tydligare också av lagstiftningen.”

Enligt Jorma Mäkitalo finns det mycket att göra på kvalitetsutvecklingens fält inom företagshälsovården och arbetslivet – och mycket kan också göras.

”Förändringarna i arbetslivet är djupa. Därför måste många saker – och attityder – förändras. Praxis, arbetsredskap och även rollfördelningar av en ny typ måste utvecklas. Det här lyckas endast genom ett tätare och effektivare samarbete än tidigare mellan arbetsgivare, arbetstagare och företagshälsovård”, tror direktören för kompetenscentrumet. ■

Viking Linen työterveyshuollon uusi malli tukee paluuta SAIRAUSLOMALTA TAKAISIN TÖIHIN

Viking Lines företagshälsovårds nya modell stöder återgången FRÅN SJUKLEDIGHETEN TILL ARBETET

Viking Line on ottanut edelläkävijän roolin työterveyshuollon uudistamisessa. Työterveysalan aktiivisesti kehittämä varhaisen tuen malli on varustamossa jo täyttä totta. Kokemukset ovat positiivisia: sairauspoissaolojen määrä on jo vähentynyt.

”M itä kauemmin sairausloma kestää, sen vaikeampi ihmisen on palata töihin”, sanoo Viking Linen merihenkilöstöpäällikkö **Mikaela Björholm**. Huomiosta on myös tutkimustietoa: 60 päivän on havaittu olevan sairausloman kestossa ”kriittinen raja”, jonka jälkeen töihinpaluu on yhä hankalampaa.

Viking Linen uuden työterveyshuollon toimintamallin tavoitteena onkin vähentää työntekijöiden pitkiä sairauslomia. Tärkeimmät keinot ovat esimiehen tai laivan sairaanhoitajan säännölliset keskustelut sairastuneen työntekijän kanssa sekä sairausloman jatkuessa pidettävät kuntoutuskokoukset, joissa seurataan kuntoutumista ja työhönpaluun mahdollisuuksia.

”YHDISTELMÄ ENNALTAEHKÄISEVÄÄ työterveyshuoltoa ja kuntoutusta”, kuvailee Mikaela Björholm uutta toimintamallia.

Pitkän sairausloman lisäksi esimies tai sairaanhoitaja kutsuu työntekijän keskusteluun myös silloin, jos tämä on ollut sairauslomalla vähintään kolme kertaa puolen vuoden aikana. Keskustelun järjestää joko esimies tai sairaanhoitaja sen mukaan, onko tilannetta mahdollista parantaa työoloja muuttamalla vai onko kyseessä sairaus, joka vaatii työterveyshuollon tukea.

”Kun sairasteluun puututaan varhaisessa vaiheessa, mahdollinen kuntoutus voidaan käynnistää jo ennen kuin tilanne ehtii mennä liian pitkälle”, Mikaela Björholm painottaa. Keskustelujen

Viking Line har axlat föregångarens roll i förnyandet av företagshälsovården. Den inom företagshälsovårdens område aktivt utvecklade modellen för tidigt stöd är redan en realitet i rederiet. Erfarenheterna är positiva: sjukfrånvarons omfattning har redan minskat.

”J u längre sjukledigheten fortgår, dess svårare blir det för människan att återvända till arbetet”, säger Viking Lines sjöpersonalchef **Mikaela Björholm**. Det finns också forskningsrön om den här iakttagelsen: 60 dagar har observerats vara den ”kritiska gränsen” för sjukledigheten. Därefter blir återgången i arbete allt svårare.

Målet för den nya verksamhetsmodellen inom Viking Lines företagshälsovård är därför att minska antalet långa sjukledigheter för arbetstagarna. De viktigaste metoderna är förmännens eller fartygets sjukskötares regelbundna diskussioner med den insjuknade arbetstagaren samt, om sjukledigheten fortsätter, rehabiliteringsmöten under vilka det sker en uppföljning av rehabiliteringens framskridande och möjligheterna att återvända till arbetet.

”EN KOMBINATION AV FÖREBYGGANDE företagshälsovård och rehabilitering”, beskriver Mikaela Björholm den nya verksamhetsmodellen.

Utöver att förmannen eller sjukskötaren vid lång sjukledighet kallar arbetstagaren till en diskussion gör de det även då arbetstagaren har varit på sjukledighet minst tre gånger under ett halvårs tid. Diskussionen ordnas av antingen förmannen eller sjukskötaren beroende på om det är möjligt att förbättra situationen genom att ändra arbetsmiljön eller om det är fråga om en sjukdom, som kräver stöd av företagshälsovården.

Viking Linen Turun-linjalla toimivaksi osoittautunut työterveyshuollon toimintamalli otetaan käyttöön myös Helsingistä liikennöivillä laivoilla, kertoo merihenkilöstöpäällikkö Mikaela Björkholm. Alun perin malli otettiin käyttöön varustamon Ruotsin lipun alla seilaavilla laivoilla Ruotsin lainsäädännön uudistuttua vuonna 2009.

Företagshälsovårdens verksamhetsmodell som visat sig fungera på Viking Lines Åbolinje tas nu i bruk också på de fartyg som går i trafik från Helsingfors, berättar sjöpersonalchef Mikaela Björkholm. Ursprungligen togs modellen i bruk på de av rederiets fartyg som seglar under svensk flagg efter att lagstiftningen i Sverige reviderats 2009.

tarkoituksena ei siis ole "kuulustella" työntekijää, vaan seurata hänen vointiaan ja edesauttaa työssäjaksamista. Tilannetta arvioidaan aina tapauskohtaisesti, sairausloman syyn mukaan.

SAIRAUSLOMAN AIKANA esimies ja laivan sairaanhoitaja ovat säännöllisesti yhteydessä työntekijään. Sairausloman kestänyt 40 päivää pidetään kuntoutuskokous, johon osallistuvat työntekijän lisäksi hänen esimiehensä ja laivan sairaanhoitaja. Työntekijä voi halutessaan ottaa kokoukseen mukaan luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun. Kokouksen tarkoituksena on selvittää työntekijän mahdollisuuksia palata entiseen tehtäväänsä.

Jos sairausloma pitkittyy, seurantaan jatketaan ja tarvittaessa pohditaan, löytyisikö työntekijälle vaihtoehtoja tehtävää samassa tai toisessa laivassa.

"Lähes kaikki merityö on tosin raskasta, joten uutta, kevyempää tehtävää ei ole helppo löytää", Mikaela Björkholm toteaa.

Tässä vaiheessa kuntoutuskokouksessa ovat mukana esimiehen ja sairaanhoitajan lisäksi funktiopäällikkö ja purseri sekä mahdollisesti myös laivan päällikkö ja työterveyshuollon edustaja. Työhön paluuta voidaan helpottaa esimerkiksi työkoekäynnin avulla.

Työntekijän tilannetta seuraa luonnollisesti myös työterveyshuolto, joka tekee tarvittaessa työkykyarvion. Jos laivatyö ei enää sovi työntekijälle, selvitetään, löytyykö hänelle maatyöpaikkaa saman organisaation sisäältä vai onko hän vapaiden työmarkkinoiden käytössä. Tällöin kyseeseen saattaa tulla uudelleen koulutus, josta voidaan sopia Merimieseläkekassan kanssa.

"SAIRAUSPOISSAOLOJEN MÄÄRÄ on vähentynyt Isabellalla melko radikaalisti toimintatavan muutoksen jälkeen", kiittelee Mikaela Björkholm. Hän huomauttaa kuitenkin, että on vaikea analysoida, missä määrin uudistus on vaikuttanut poissaolojen määrään.

Hänen mukaansa sairauspoissaolojen määrä merityössä on ylipäättään maatyötä suurempi, sillä kynnys jäädä pois on matalampi. "Maapuolella voi mennä töihin vähän flunssaisenaakin kokeilemaan, jaksako olla töissä, ja tarvittaessa palata kotiin. Merillä se ei onnistu."

Sama koskee töihin paluuta pitkän sairausloman jälkeen; puolikuntoisena ei jaksakaan esimerkiksi kymmenen tunnin työvuoroja seitsemänä päivänä peräkkäin. ■

"Om man ingriper i sjukligheten i ett tidigt skede kan rehabiliteringen startas redan innan situationen har hunnit utvecklas för långt", understryker Mikaela Björkholm. Syftet med diskussionerna är således inte att "förhöra" arbetstagaren, utan att följa upp dennas hälsotillstånd och främja arbetstagarens orkande i arbetet. Situationen bedöms alltid från fall till fall enligt orsaken till sjukledigheten.

UNDER SJUKLEDIGHETEN är förmannen och fartygets sjukvårdare regelbundet i kontakt med arbetstagaren. När sjukledigheten varat i 40 dagar hålls ett rehabiliteringsmöte i vilket utöver arbetstagaren själv dennas förmän och fartygets sjukskötare deltar. Om arbetstagaren så vill kan han/hon ta den förtroendevalda eller arbetarskyddsfullmäktigen med på mötet. Syftet med mötet är att utreda om arbetstagaren har möjligheter att återgå till sin tidigare uppgift.

Om sjukledigheten drar ut på tiden fortsätter uppföljningen och vid behov övervägs om det möjligen hittas en alternativ uppgift för arbetstagaren på samma eller annat fartyg.

"Nästan allt sjöarbete är ju faktiskt tungt, så det är inte lätt att hitta en lättare ny uppgift", konstaterar Mikaela Björkholm.

I rehabiliteringsmötet deltar i det här skedet utöver förmannen och sjukvårdaren även funktionschefen och pursern samt eventuellt också fartygets befälhavare och en representant för företagshälsovården. Återgången i arbetet kan underlättas t.ex. med hjälp av arbetsprövning.

Naturligtvis följer även företagshälsovården med arbetstagarens situation och gör vid behov en bedömning av arbetsförmågan. Om fartygsarbetet inte mera lämpar sig för honom/henne utreds om det finns en arbetsplats på land i samma organisation eller om arbetstagaren kan stå till den fria arbetsmarknadens disposition. Härvid kan omskolning komma ifråga. Om den kan avtal ingås med Sjömanspensionskassan.

"ANTALET FALL AV SJUKFRÅNVARO har minskat ganska radikalt på Isabella efter att sättet att fungera ändrades", lovordar Mikaela Björkholm. Hon påpekar dock att det är svårt att analysera i vilken omfattning reformen har inverkat på frånvarons omfattning.

Enligt henne är sjukfrånvarons omfattning i sjöarbete överlag större än i landarbete, för tröskeln för att bli borta är lägre. "På land kan man gå till arbetet fast man är litet flunssig för att pröva om man orkar jobba och vid behov gå hem igen. På sjön lyckas det inte."

Samma gäller för återgången till arbetet efter en lång sjukledighet; bara till hälften återställd orkar man inte med t.ex. tiotimmars arbetsskift sju dagar efter varandra. ■

TYÖKOKEILU MAHDOLLISTI TÖIHINPALUUN olkapääleikkauksen jälkeen

ARBETSPRÖVNING MÖJLIGGJORDE ÅTERGÅNG I ARBETET efter en axeloperation

Liisa Verikovin työ talousapulaisena Viking Isabellan messissä jatkuu olkapäävamman, pitkän sairausloman ja leikkauksen jälkeen. Paluu työelämään onnistui työkokeilujakson ansiosta.

Liisa Verikovs arbete som ekonomibiträde i Viking Isabellas mäss fortsätter efter en axelskada, en lång sjukledighet och en operation. Återkomsten till arbetslivet lyckades tack vare en period med arbetsprövning.

Kaksikymmentä vuotta fyysisesti raskasta työtä laivan messissä on jättänyt jälkensä Liisa Verikovin niveliin. Kymmenen vuotta sitten häneltä leikattiin oikea olkapää, viime vuonna vasen. Puolitoistavuotiseksi venynyt sairausloma ei lannistanut pirteää kuusikymppistä, vaan hän jatkaa jälleen talousapulaisen työssään.

TUKI- JA LIKUNTAELINTEN SAIRAUDET ovat merenkulkijoiden yleisin työkyvyttömyyden syy, eikä ihme. Liisa Verikovin työn rasittaviin puoliin kuuluu mm. 20 litran ”lehmän” eli maitosäiliön nostaminen maitoautomaattiin – samalla varvastaen, työskentelytasojen korkeutta kun ei ole suunniteltu 160-senttisen mittojen mukaan.

Jälkimmäisen olkapäävamman Liisa Verikov arvelee saaneen alkunsa jo ensimmäisen olkapääleikkauksen seurauksena kymmenisen vuotta sitten; oikeaa puolta varoessa tuli väkisinkin rasitettua vasenta olkapäätä. Vaiva paheni pikkuhiljaa, ja välillä Liisa lepuutti olkaansa sairauslomilla. ”Työpaussin aikana vaiva aina helpotti, mutta paheni taas joka kerta, kun palasin töihin”, hän muistelee.

VUODEN 2008 LOPULLA Liisa Verikov joutui jäämään sairauslomalle, josta tulikin odotettua pidempi. ”Tammikuussa 2009 kävin magneettikuvassa, ja lääkäri lähetti minut kiireellisenä TYKSin jonoon”, hän kertoo. Kiireellisyydestä huolimatta kutsu lääkäriin tuli vasta lokakuussa, ja olkapää leikattiin lopulta maaliskuussa 2010.

Leikkausta odottavan elämä ei ollut helppoa; olkanivelen liikaradan rajoittuminen esti monet arkiset toimet papiljottien laittamisesta lähtien. Myös yksineläjän talous oli koetuksella pal-

Tjugo års fysiskt tungt arbete i fartygsmässen har lämnat sina spår i Liisa Verikovs leder. För tio år sedan opererades hennes högra axel, ifjol den vänstra. Sjukledigheten som tänjdes till halvtannat års längd har inte knäckt den pigga sextioåringen, utan hon fortsätter åter i sitt arbete som ekonomibiträde.

STÖD- OCH RÖRELSEORGANENS SJUKDOMAR är den vanligaste orsaken till sjöfararnas invaliditet, och inte att undra på. Till de belastande sidorna av Liisa Verikovs arbete hör bl.a. lyftandet av ”kon”, en 20 liters mjölkbehållare upp i mjölkautomaten – resande sig samtidigt på tå. Arbetsskivornas höjd är ju inte planerade för 160 cm:s mått.

Liisa Verikovs senare axelskada förmodar hon att har uppstått redan för tio år sedan som en följd av den första axeloperationen; för att skydda den högra axeln blev det ofrånkomligen så att hon överansträngde den vänstra axeln. Småningom förvärrades den vänstra axelns tillstånd och emellanåt hade hon sjukledigt för att axel skulle få vila. ”Under pausen i arbetet lättade plågorna men förvärrades varje gång jag kom tillbaka på jobb”, kommer hon ihåg.

I SLUTET AV 2008 var Liisa Verikov tvungen att ta sjukledigt, en ledighet som sedan blev längre än väntat. ”I januari 2009 blev axeln magnetröntgad och läkaren remitterade mig som brådskande fall till operationskön på ÅUCS”, berättar hon. Trots brådskan kom kallelsen till läkaren först i oktober och slutligen opererades axeln i mars 2010. Livet var inte lätt under väntan på operation; axelledens begränsade rörelsebanda hindrade många vardagliga sysslor börjande från placering av papiljotter på plats. Som ensamstående prövades också ekonomin när utbe-

kanmaksun loputtua 60 sairauslomapäivän jälkeen, kun Kelan sairauspäivärahaasta tuli ainoa tulonlähde.

"Siinä sai venyttää ja vanuttaa", Liisa Verikov kuvailee taloudellista tilannettaan pitkäksi venähtäneen sairauslomansa aikana. Odottelu oli rankkaa myös henkisesti. Voimia hän sai vierailuista tytärtensä ja kahdeksankymmppisen äitinsä luona sekä käsitöistä; rakasta harrastustaan kutomista hän pystyi onnekseen jatkaamaan kehittämällään tekniikalla, kynnärpäät kiinni kyljissä.

KUN LEIKKAUSPÄIVÄ VIHDOIN KOITTI, kaikki meni hyvin ja myös toipuminen eteni hienosti. Kesäkuussa Liisa Verikov oli toipunut leikkauksesta, mutta olkapää ei ollut vielä täysin kunnossa, joten täysipainoiseen työhön paluu ei olisi vielä onnistunut. Silloin työterveyshuollosta ehdotettiin työkokeilua, ja Merimieseläkekassasta tuli kokeilulle myönteinen päätös.

Työkokeilu alkoi kesäkuun lopulla. Liisa palasi omaan työtehtäväänsä, mutta aluksi kevennetyin tehtävin ja työjaksoin: ensin hän oli töissä kolme päivää ja kotona kolme, sitten viisi ja viisi, ja sen jälkeen työjaksot palasivat normaaliin seitsemän päivän rytmiiin.

Kevennetyt työtehtävät onnistuivat, sillä työkokeilun alussa Liisa oli työvuorossa ylimääräisenä, kolmantena työntekijänä. Aluksi hän nosteli vain kevyitä astioita, mutta kykeni loppukestävästi työskentelemään jo täysipainoisesti ja alkoi syyskuun alussa tehdä normaaleja työvuoroja työparin toisena jäsenenä.

TYÖKOKEILUN AIKANA TOIPILAAN VOINTIA seurattiin säännöllisissä palavereissa, joihin osallistuivat sairaanhoitaja, esimies, purseri ja laivan päällikkö. Sairaanhoitaja seurasi tilannetta myös "epävirallisemmin" kysellen kuulumisia aina messin ohi kulkiesaan.

Asiointi Merimieseläkekassan eläkeratkaisijan **Eva Westerbackan** kanssa sujui Liisa Verikovin mukaan ongelmitta. Hän

talningen av lön upphörde efter 60 sjukledighetsdagar och FPA:s sjukdagpenning blev den enda inkomstkällan.

"Det var bara att tänja och dra", beskriver Liisa Verikov sin ekonomiska belägenhet under sin utdragna sjukledighet. Väntan var också psykiskt hård. Krafter fick hon vid besök hos sina döttrar och sin åttioåriga mor och av handarbete; sin kära hobby vävande kunde hon lyckligtvis fortsätta att utöva med hjälp av en teknik med armbågarna tryckta till sidan, som hon utvecklat.

NÄR OPERATIONS DAGEN ÄNTLIGEN RANDADES gick allt bra och även tillfrisknandet fortskred fint. I juni hade Liisa Verikov återhämtat sig efter operationen, men axeln var inte ännu helt återställd, så en hundra procentig återgång i arbetet skulle inte ännu ha lyckats. Då föreslog företagshälsovården arbetsprövning och från Sjömanspensionskassan kom det ett positivt beslut för prövningen.

Arbetsprövningen inleddes i slutet av juni. Liisa återvände till sin egen arbetsuppgift, men till en början med fysiskt lättare uppgifter och arbetsskiften: först arbetade hon tre dagar och var hemma tre, därefter fem och fem och sedan återgick arbetsskiftet till normal sju dagars rytm.

De lättare arbetsuppgifterna lyckades för i början av arbetsprövningen var Liisa med i arbetsskiftet som extra tredje arbetstagare. Till en början lyfte hon bara lättare kärl, men i slutet av sommaren kunde hon redan arbeta fullt ut och började i början av september göra normala arbetsskiften som andra medlem i arbetsparet.

UNDER ARBETSPRÖVNINGEN FÖLJDES konvalescentens hälsa upp vid regelbundna möten. I dessa deltog sjukvårdaren, förmannen, pursern och fartygets befälhavare. Sjukskötaren följde också mera "inofficiellt" med utvecklingen genom att vid passerandet av massen alltid fråga hur det går.

Uträttandet av ärenden med Sjömanspensionskassans pensionshandläggare **Eva Westerbacka** förlöpte enligt Liisa Verikov >>

Ammatillisen kuntoutuksen eteneminen kuntoutushakemuksen saavuttua Merimieseläkekassaan

MEKin asiantuntijalääkäriin lääketieteellinen arviointi ➔ **kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuuden arviointi** (otetaan huomioon mm. työntekijän ikä, ammatti, koulutus, vakiintuminen työelämään) ➔ **ennakkopäätös oikeudesta ammatilliseen kuntoutukseen** ➔ **yksilöllinen kuntoutussuunnitelma** (MEK yhteistyössä Vakuutus kuntoutus VKK ry:n kanssa) ➔ **päätös kuntoutusajan toimeentulosta.**

Jos kyseessä on työkokeilu: ➔ **sopimus työkokeilusta** (allekirjoittajina hakija, esimies ja käsittelijä) ➔ **MEK järjestää työtapaturmavakuutuksen työkokeilun ajaksi** ➔ **työkokeilun jälkeen esimies antaa kirjallisen lausunnon kokeilun onnistumisesta ja hakija palaa töihin.**

Den yrkesinriktade rehabiliteringen steg för steg efter att ansökan om rehabilitering anlänt till Sjömanspensionskassan

SPKs sakkunnigläkarens medicinska bedömning ➔ **bedömning av rehabiliteringens ändamålsenlighet** (bl.a. arbetstagarens ålder, yrke, utbildning, hur sökanden stadgat sig i arbetslivet) ➔ **förhandsbeslut om rätt till yrkesinriktad rehabilitering** ➔ **individuell rehabiliteringsplan** (SPK i samarbete med Försäkringsbranschens rehabilitering rf FRC) ➔ **beslut om utkomst under rehabiliteringstiden.**

Om det är fråga om arbetsprövning: ➔ **avtal om arbetsprövning** (undertecknas av sökanden, förmannen och handläggaren) ➔ **SPK ordnar arbetsskadeförsäkring för tiden under arbetsprövningen** ➔ **efter arbetsprövningen ger förmannen ett skriftligt utlåtande om hur prövningen lyckats och sökanden återgår i arbetet.**

Liisa Verikov (kesk.) palasi olkapääleikkauksen jälkeen työhönsä työkokeilun kautta. Onnistuneesta työkokeilusta iloitsevat myös Viking Linen merihenkilöstöpäällikkö Mikaela Björkholm (vas.) ja sairaanhoitaja Elise Raitio (oik.).

Liisa Verikov (i mitten) återvände till sitt arbete efter axeloperationen via arbetsprövning. Även Viking Lines sjöpersonalchef Mikaela Björkholm (t.v.) och sjukskötaren Elise Raitio (t.h.) glädes sig över den lyckade arbetsprövningen.

sai vastauksen kaikkiin mieltään askarruttaneisiin kysymyksiin, ja palvelu oli ystävällistä. ”Informaatio kulki hyvin, ja Eva soitteli minulle tarvittaessa.”

utan problem. Hon fick svar på frågor som sysselsatt tankarna, och servicen var vänlig. ”Informationen fungerade bra och Eva ringde mig vid behov.”

VIKING ISABELLAN SAIRAANHOITAJA Elise Raitio pitää työkokeilua varteenotettavana vaihtoehtona pitkän sairausloman jälkeen.

VIKING ISABELLAS SJUKSKÖTARE Elise Raitio anser arbetsprövningen vara ett beaktansvärt alternativ efter en lång sjukledighet.

”Jos työntekijä palaa tämäntapaisen leikkauksen jälkeen kolmen kuukauden kuluttua suoraan samaan työhön, josta vamma on aiheutunut, on suuri riski, että hän joutuu pian uudestaan sairauslomalle”. Liisa Verikovin kohdalla työkokeilu onnistui hyvin: olkapää sai parantua rauhassa, eikä takapakkeja tullut.

”Om arbetstagaren tre månader efter en liknande operation återgår i samma arbete som orsakade skadan finns det stora risker för att hon snart är tvungen att igen ta sjukledighet”. För Liisa Verikovs del lyckades arbetsprövningen bra: axeln fick återhämta sig i lugn och ro och det blev inte något bakslag.

Elise Raitio huomauttaa, että fyysisen jaksamisen lisäksi kokeilulla on merkitystä myös henkiseen puoleen. ”Kun on pitkään ollut poissa, kynnys palata takaisin työyhteisöön on korkea.”

Elise Raitio påpekar att prövningen utöver det fysiska orkandet också har betydelse ur psykisk synpunkt. ”När man har varit borta länge är tröskeln för att återkomma till arbetsgemenskapen hög.”

Myös Viking Linen merihenkilöstöpäällikkö **Mikaela Björkholm** kiittelee järjestelmää, josta hyötyvät kaikki osapuolet: työntekijä, varustamo ja eläkekassa. Hänen mukaansa laiva-työssä työkokeilulla on maatyötä suurempi merkitys: onnistuneen kokeilun myötä sairauslomalta palaava merenkulkija pystyy todistamaan merikelpoisuutensa, sillä kokeiluun kuuluu pelastustehtävään osallistuminen.

Också Viking Lines sjöpersonalchef **Mikaela Björkholm** lovdar systemet, som gagnar alla parter: arbetstagaren, rederiet och pensionskassan. Enligt henne har arbetsprövningen större betydelse i sjöarbetet än i landarbetet: i och med att prövningen lyckats kan den från sjukledigheten återkommande sjöfararen bevisa sin sjöduglighet, för till prövningen hör deltagande i en räddningsuppgift.

Björkholm toivookin työkokeilun ehtojen muuttamista siten, että kokeilu voitaisiin ottaa käyttöön nykyistä aikaisemmin – nykyinen kuntoutuslainsäädäntö kun mahdollistaa työkokeilun vasta 300 sairauslomapäivän jälkeen.

Björkholm har det önskemålet för arbetsprövningens villkors del att de ändras på så sätt att prövningen kunde tillämpas tidigare än för närvarande – nuvarande lagstiftning om rehabilitering möjliggör arbetsprövning först efter 300 sjukledighetsdagar.

LIISA VERIKOVIN MERITYÖURA alkaa olla loppusuoralla: eläkepäivät häämöttävät kolmen vuoden päässä. Paljasjalkaisen turkulaisen elämässä riittänee säpinää myös työuran jälkeen, siitä pitävät huolen 1-, 2- ja 14-vuotiaat tyttärensä ja 82 vuoden ikäinen äiti. Ahkeran kutojan tuotoksille riittää siis tilausta. ■

LIISA VERIKOVIN SJÖARBETSKARRIÄR börjar vara på slutsträckan: pensionärsdagar hägrar efter tre år. För en infödd Åbobo torde det bli liv i luckan också efter avslutad arbetskarriär. För den detaljen kommer säkert de tre dottersönerna i åldern 1, 2 och 14 år att svara för att inte tala om 82 år gamla mor. Det finns således avsättning för en flitig väverskas produkter. ■

Eläkejärjestelmän kestävyys edellytyksenä TYÖURIEN PIDENTÄMINEN

Förutsättningen för pensionssystemets hållbarhet är en FÖRLÄNGNING AV ARBETSKARRIÄREN

Maailmantalouden myllerrys ja euron kriisi eivät voi olla vaikuttamatta Suomen taloustilanteeseen. Edessä on hitaan kasvun vuosia. Paniikkiin ei kuitenkaan ole syytä, vakuuttaa Sampo Pankin johtava neuvonantaja **Lauri Uotila**.

Hänen mukaansa suomalainen eläkejärjestelmä kuuluu Euroopan parhaimmiston. Yksi asia on kuitenkin varma: jotta eläkejärjestelmämme säilyttäisi kestävyytensä, työuria on pidennettävä.

Den ekonomiska situationen i Finland kan inte undgå att påverkas av världsekonomin villervalla och eurokrisen. Framför oss har vi många år med långsam tillväxt. Det finns dock ingen orsak till panik, försäkrar Sampo Banks ledande rådgivare **Lauri Uotila**. Enligt honom hör det finländska pensionssystemet till de bästa bland de europeiska. En sak är dock säker: för att vårt pensionssystem ska bibehålla sin hållbarhet bör arbetsskariärerna förlängas.

Euroopan, Yhdysvaltojen ja sitä kautta koko maailman taloustilanne on huojunut kriisin partaalla jo jonkin aikaa. Tätä haastattelua tehtäessä lokakuun lopulla tilanne on poikkeuksellisen epävarma.

Sampo Pankin Salmisaaren toimitalon neuvotteluhuoneessa istuu kaikesta huolimatta rauhallinen mies. Pankin pääekonomistin tehtävästä viime vuonna johtavan neuvonantajan rooliin siirtynyt Lauri Uotila ei suostu liittymään tuomiopäivän julistajien joukkoon, vaan suhtautuu tilanteeseen tyynesti.

”Kriisejä tulee ja kriisejä menee”, hän toteaa. ”Syksyllä 2008 Lehman Brothersin yritysaneerauksesta alkunsa saaneen taantumalta rahoitusjärjestelmän kriisiä ei ole odotettavissa, sillä nyt olemme paremmin valmistautuneita: valtioilla on välitön valmius tukipakettien tekemiseen ja pankit ovat läpäisseet stressitestit.”

EUROOPPAA NYT VARJOSTAVA Kreikan velkakriisin laukaisema epävarmuus ei kuitenkaan voi olla vaikuttamatta myös suomalaisiin. Lauri Uotila myöntää, että suomalaisetkin joutuvat maksamaan heikosti asiansa hoitaneiden euromaiden tukemisesta, mutta ongelmaa on hänen mielestään liioiteltu.

”Jos Kreikassa nyt tehtäisiin velkasaneeraus, Suomi menettäisi noin miljardin euron verran rahaa. Se kuulostaa paljolta, mutta suhteutettuna valtion nykyiseen noin 77 miljardin euron velkaan yksi miljardi ei kuitenkaan ole kauhean paljon.”

Hän muistuttaa, että euroon siirtyminen oli Suomen oma valinta; historiallinen projekti, johon haluttiin lähteä mukaan. ”Suomi on hyötynyt eurosta suuresti näiden 12 vuoden aikana, joina olemme euroalueeseen kuuluneet. Kuten kaikkiin liittoihin, tähänkin kuuluu myös vastamäkiä.”

Den ekonomiska situationen i Europa, USA och den vägen i hela världen har redan under någon tid vacklat på randen till en kris. Vid tiden för denna intervju i slutet av oktober var situationen exceptionellt osäker.

Trots allt detta sitter det i konferensrummet i Sampo Banks kontorshus på Sundholmen en lugn man. Lauri Uotila, som ifjol flyttade från uppgiften som bankens chefsekonom till rollen som ledande rådgivare går inte med på att ansluta sig till gruppen av domedagsprofeter utan tar situationen med lugn.

”Kriser kommer och kriser går”, konstaterar han. ”Någon sådan recessionsliknande kris för finansieringssystemet som den som fick sin början hösten 2008 i Lehman Brothers företagssanering är inte att vänta, för nu är vi bättre förberedda: staten har en direkt beredskap för att arrangera stödpaket och bankerna har genomgått stresstester.”

DEN SKUGGA AV OSÄKERHET som nu kastas över Europa och utlöstes av Greklands skuldskris kan trots allt inte passera utan att inverka också på finländarna. Lauri Uotila medger att även finländarna blir tvungna att betala p.g.a. stödet till euroländer som skött sina affärer dåligt, men enligt honom har problemet överdrivits.

”Om det nu skulle genomföras en skuldsanering i Grekland förlorar Finland omkring en miljard euro räknat i reda pengar. Det låter mycket, men i relation till statens nuvarande ca 77 miljarder euro stora skuld är dock en miljard inte så värst mycket.”

Han påminner om att övergången till euro var Finlands eget val; ett historiskt projekt som man ville vara med om. ”Finland har under de 12 år vi hört till euroområdet haft stor nytta av euron. Som med alla förbund hör det motlut också till det här förbundet.”

Kansantajuisista talouskatsauksistaan kiitosta saanut Sampo Pankin johtava neuvonantaja Lauri Uotila aikoo jatkaa työssään 68-vuotiaaksi.

Sampo Banks ledande rådgivare Lauri Uotila, som fått beröm för sina lättfattliga ekonomiska översikter, har för avsikt att fortsätta i arbetet till 68 års ålder.

Euron purkaminen ei Uotilan mukaan ole mahdollinen vaihtoehto – vanhoihin valuuttoihin pakottamisesta seuraisi täydellinen kaaos heikoimmissa maissa.

OLISIKO INFLAATIOSTA finanssikiäriin ratkaisijaksi? Inflaation "päästämistä valloilleen" on esitetty yhtenä keinona tilanteen korjaamiseksi. Lauri Uotila tyrmää tällaisen ajattelun mahdottomana nykyisenä avoimen markkinatalouden aikana.

"Kautta aikojen on puhuttu, että inflaatio hoitaa velat, ja 1970- ja -80-luvuilla tällaista tapahtuikin. Silloin elettiin kuitenkin suuren säännöstelyn aikaa. Nykyään kilpailu on niin avointa kaikilla markkinoilla, että hinnat eivät yksinkertaisesti nouse. Vuonna 2009 taantumana aikaa inflaatio oli hetken aikaa jopa miinusmerkistä."

SUOMALAINEN ELÄKEJÄRJESTELMÄ on Lauri Uotilan mukaan eurooppalaisittain hyvissä kantimissa, muun muassa varojen rahastoinnin ansiosta.

"Julkiset velat ja väestön ikääntyminen jarruttavat talouskasvua, minkä seurauksena eläkemaksuja joudutaan jonkin verran korottamaan. Mutta ei Suomi siihen kaadu", hän vakuuttaa. Suomalaisen asiat ylipäätään millä tahansa mittarilla mitattuna ovat Uotilan mukaan hyvällä mallilla moniin muihin Euroopan maihin verrattuna.

Valtio ei kuitenkaan voi jatkaa loputtomiin velkamääränsä kasvattamista. Uotilan mukaan velan kasvu on saatava pysäyttämään kuluva vaalikauden loppuun mennessä.

Hän muistuttaa myös, että eläkejärjestelmä perustuu sukupolvien väliseen työnjakoon. "Koskaan ei päästä sellaiseen tilanteeseen, että kukin työntekijä tienaisi yksilötasolla oman työuransa aikana itse omat eläkerahansa. Todellisuudessa työssä olevat ihmiset maksavat suurimman osan eläkkeellä olevien eläkkeistä, ja niin tulee aina olemaan."

TYÖURIEN PIDENTÄMINEN on Lauri Uotilan mukaan ehdoton edellytys suomalaisen eläkejärjestelmän kestävyuden säilymiselle. Hän myöntää aiheen olevan Suomessa arka, kuten ex-pääministeri **Matti Vanhasen** pari vuotta sitten hiihtoladulla ideoiman ehdotuksen vastaanotto osoitti.

"Täällä syntyy kauhea riita heti, jos joku uskaltaa esittää eläkkeellesiirtymisiän nostoa. Vanhasen ehdotuskin tyrmättiin täysin, vaikka se ei ollut edes kovin jyrkkä, vaan esitti eläkeiän asteittaista nostoa kuukausi kerrallaan. Tämäntapaista päätöstä tarvitsiin nyt ja nopeasti", Uotila linjaa.

Hän perää asiassa asennemuutosta; nyt monet 63-vuotiaat ja nuoremmatkin jäävät täysin hyväkuntoisina pois työelämästä. "Uudistusta ei tarvitsisi tehdä yhtäkkiä, mutta keskimääräistä eläkkeellesiirtymiskäikää olisi saatava vähitellen ylöspäin niin, että 15 vuoden kuluttua työurat olisivat oikeasti pidempiä."

En aveckling av euron är enligt Uotila inte ett möjligt alternativ – följden av en påtvingad återgång till de gamla valutorna vore ett fullständigt kaos i de svagare länderna.

SKULLE INFLATION VARA en lösning på finansskrisen? "Lössläppning" av inflationen har föreslagits som en möjlighet att korrigera situationen. Lauri Uotila underkänner ett dylikt tänkesätt såsom omöjligt idag när vi lever i en tid med öppen marknadsekonomi.

"Genom tiderna har det talats om att inflationen sköter skulderna och på 1970- och -80-talen hände också sådant. Men då levde man faktiskt ännu i tider med omfattande regleringar. Idag är konkurrensen såpass öppen på alla marknader att priserna helt enkelt inte stiger. Under recessionen 2009 var inflationen faktiskt för en kort tid negativ."

DET FINLÄNDSKA PENSIONSSYSTEMET är med europeiskt mått mätt på säker grund enligt Lauri Uotila, bl.a. tack vare fonderingen av tillgångarna.

"De offentliga skulderna och den åldrande befolkningen bromsar den ekonomiska tillväxten. Som en följd härav måste premierna höjas något. Men inte faller Finland för den sakens skull", försäkrar han. Mätta med vilken mätare som helst är tillståndet för finländarnas angelägenheter överlag gott jämfört med många andra europeiska länder, enligt Uotila.

Staten kan ändå inte låta sin skuldbörda växa i det oändliga. Enligt Uotila måste skuldens tillväxt fås att stanna innan utgången av innevarande valperiod.

Han påminner också om att pensionssystemet grundar sig på en arbetsfördelning mellan generationerna. "Vi uppnår aldrig en sådan situation att respektive arbetstagare på individnivå under sin egen arbetskarriär själv intjänar sina egna pensionspengar. I realiteten är det de arbetande människorna som betalar största delen av de pensionerades pensioner och så kommer det alltid att vara."

EN FÖRLÄNGNING AV ARBETSKARRIÄRERNA är enligt Lauri Uotila en absolut förutsättning för att det finländska pensionssystemets hållbarhet ska kunna bibehållas. Han medger att temat är känsligt i vårt land, vilket mottagandet av det förslag ex-statsminister **Matti Vanhanen** för ett par år sedan hade kläckt i skidspåret, visade.

"Här uppstår ett förskräckligt gräl genast om någon vågar föreslå en höjning av pensioneringsåldern. Också Vanhanens förslag utdömdes helt trots att det inte ens var förfärligt radikalt för han föreslog att pensionsåldern skulle höjas stegvis en månad åt gången. Ett beslut av det här slaget behövs nu och det snabbt", understryker Uotila.

Han efterlyser en ändring i attityderna i den här saken. Idag lämnar många 63-åringar och yngre arbetslivet i utmärkt kondi-

>>

LAURI UOTILALLA JOS KENELLÄ on varaa vaatia korotusta eläkeikään: hän täytti marraskuussa 66 vuotta ja aikoo jatkaa työntekoa vielä kahden vuoden ajan, jos mitään yllättävää ei tapahdu.

Mikä on ekonomistin työssäjaksamisen salaisuus?

”Olen pyrkinyt säätelemään omaa työuraani niin, etten ole ajautunut liian aikaisin liian vaativiin hommiin”, Uotila paljastaa. Hänen mukaansa työelämässä vallitseva tapa palkita työssään onnistuneita työntekijöitä ylennyksellä saattaa johtaa pätemättömyyteen: ihminen ajautuu liian aikaisin tehtävään, johon ei ole valmis.

MILLAISIA NEUVOJA Sampo Pankin johtava neuvonantaja antaa tavallisille kuluttajille, jotka haluavat turvata oman taloutensa epävarmassa suhdannelilanteessa?

”Lyhyellä tähtämellä kannattaa olla varovainen finanssisijoituksissa. Osakkeiden sijaan suosittelen sijoittamaan pääomaturvattuihin säästötuotteisiin, joista saa omansa aina takaisin riippumatta siitä, mitä pörssikursseille käy – ja tietysti ekstrapä, jos kurssit nousevat.”

Suurten summien lepuuttamista tavallisilla pankkitileillä Uotila ei suosittele, sillä korot tulevat pysymään hyvin matalina. ”Jos rahaa pitää pelkästään pankkitilillä, tuotto ei välttämättä ylitä edes inflaatiota.”

Hän ei myöskään kannusta ihmisiä liialliseen nuukailuun, vaan muistuttaa normaalin kuluttamisen pyörittävän talouden rataita. ”Jos kaikki alkavat nyt säästää pahan päivän varalle, siitä se paha päivä vasta seuraakin.”

KOROT PYSYVÄT MATALALLA vielä pitkään – se on asia, jota voi Lauri Uotilan mukaan pitää varmana tämänhetkessä, poikkeuksellisen vaikeasti ennustettavassa taloustilanteessa. Asuntovelallisia tietoa ilahduttaa, mutta aiheuttaa päänvaivaa niin eläkevarojen sijoittajille kuin yksityisille osakesäästäjillekin.

Euroopan ja Yhdysvaltain pörssien sijaan Uotila kehottaa sijoittajia tähyilemään kehittyvien maiden markkinoille. Esimerkiksi Kiina, Intia, Brasilia ja Indonesia ovat maita, joiden talous on kasvussa – kuten myös Venäjän, mikä ilahduttaa suomalaisia.

Eivätäkään hyvät uutiset lopu siihen: suomalaiset yritykset ovat vakavaraisia ja niillä on huomattavasti vähemmän velkaa kuin 1990-luvun alun laman aikaan. ■

tion. ”Reformen behöver inte ske med ens, men den genomsnittliga pensioneringsåldern borde småningom höjas så att arbetskarriärerna efter 15 år 'på riktigt' är längre.”

LAURI UOTILA OM NÅGON kan kosta på sig att kräva en höjning av pensioneringsåldern: han fyllde 66 år i november och har för avsikt att ännu fortsätta i två år, om det inte händer något överraskande.

Vad är ekonomistens hemlighet med orkandet i arbetet?

”Jag har strävat till att reglera min egen arbetskarriär så att jag inte drivits för tidigt till alltför krävande jobb”, avslöjar Uotila. Enligt honom kan i arbetslivet rådande praxis att belöna arbetstagare som lyckats i arbetet med avancemang leda till inkompetens: arbetstagaren drivs alltför tidigt till en uppgift som han/hon inte är mogen för.

HURDANA RÅD ger Sampo Banks ledande rådgivare de vanliga konsumenterna som vill trygga sin egen ekonomi i ett osäkert konjunkturläge?

”På kort sikt lönar det sig att vara försiktig med finansinvesteringar. I stället för placering i aktier rekommenderar jag placering i kapitalsäkerställda sparprodukter som alltid ger tillbaka det egna kapitalet oberoende av hur det går med börskurserna – och givetvis extra om kurserna stiger.”

Att låta stora summor vila på vanliga bankkonton är nånting Uotila inte rekommenderar för räntorna kommer att hållas mycket låga. ”Om pengarna hålls enbart på ett bankkonto stiger avkastningen inte nödvändigtvis ens över inflationen.”

Han vill inte heller uppmuntra folk till överdriven snålhet utan påminner om att det är den normala konsumtionen som håller ekonomins kuggjul i gång. ”Om alla nu börjar spara för framtiden, så då först randas det onda tider.”

RÄNTORNA HÅLLS ännu länge låga – det är något som enligt Lauri Uotila kan hållas för säkert i dagens ekonomiska situation, som annars är exceptionellt svår förutsäga. Den här uppgiften gläder personer med bostadsskulder, men ger såväl placerarna av pensionsmedel som privata aktiesparare huvudvärk.

Uotila uppmanar placerarna att istället för börsmarknaderna i Europa och USA kika på tillväxtländernas marknader. T.ex. Kina, Indien, Brasilien och Indonesien är länder vilkas ekonomi är under tillväxt – liksom även Rysslands, vilket gläder finländarna.

De goda nyheterna tar inte slut med detta: de finländska företagen är solventa och har avsevärt mindre skulder än under recessionen i början av 1990-talet. ■

Henrik Lilius
Merimieseläkekassan talous- ja sijoitusjohtaja
Sjömanspensionskassans ekonomi- och placeringsdirektör

HYVÄ VAKAVARAISUUS TURVAA MERIMIESELÄKEKASSAN SJOITUKSET

GOD SOLVENS SÄKRAR SJÖMANSPENSIONSKASSANS PLACERINGAR

Merimieseläkekassa on asettanut tavoitteeksi saada sijoituksilleen tuoton, joka ylittää työeläkelaitoksille asetetun keskimääräisen tuottotavoitteen eli ns. rahastosiirtovelvoitteen. Vuonna 2010 Merimieseläkekassa sai sijoituksilleen 13,7 prosentin tuoton, joka oli selvästi parempi kuin millään työeläkeyhtiöllä. Myös pidemmällä aikavälillä eläkekassan tuotot ovat parhaimmista. Euroalueen valtioiden kasvavien velkaongelmien myötä kuluvana vuonna lähes kaikki sijoitukset ovat kuitenkin kärsineet. Lokaan lopussa eläkekassan sijoitustuotot ovat jääneet negatiiviseksi.

Tuottojen tavoittelemisen tarkoittaa, että eläkekassa joutuu ottamaan sijoitusriskejä eri muodoissaan. Käytännössä olemme jakaneet sijoitussalkkumme kolmeen pääryhmään: osakesijoituksiin, reaaliomaisuuteen ja korkosijoituksiin. Osakkeiden tuottotavoite, mutta samalla myös riskitaso, on korkein. Reaaliomaisuuteen kuuluvat sekä kiinteistöinvestiitit että infrastruktuuriin tehdyt sijoitukset. Riskitasoltaan ja tuotoltaan tämä ryhmä sijoittuu osakkeiden ja valtionlainojen väliin. Korkosijoituksiin sisältyy sekä valtionlainoja että yrityslainoja. Kuten viime aikoina on nähty, mikään sijoitus ei ole riskitön, ei edes valtiolle myönnetty laina tai pankkiin tehty talletus. Merimieseläkekassalla ei ole lainkaan sijoituksia valtioiden joukkolainoissa.

Eläkekassa ei pääse pakoon sitä tosiasiaa, että sijoitusten arvot vaihtelevat aika ajoin rajustikin. Tätä varten eläkekassa on kerryttänyt itselleen vakavaraisuuspuskurit. Vakavaraisuutta koskevat säännökset ovat kaikille työeläkelaitoksille yhteiset. Periaatteena on, että mitä enemmän laitos ottaa sijoitusriskejä, sitä korkeampi pitää vakavaraisuuden olla. Koska Merimieseläkekassa pyrkii saavuttamaan keskimääräistä paremmat sijoitustuotot, pitää meillä myös olla korkeampi vakavaraisuus. Syyskuun 2011 lopussa eläkekassan vakavaraisuusaste oli noin 30 prosenttia. Parhaan työeläkeyhtiön vakavaraisuus oli 24 prosenttia ja heikoimman noin 14 prosenttia.

Vakavaraisuutensa puolesta Merimieseläkekassa on hyvin varautunut sijoitustoiminnan riskeihin, jotka ovat tämänkin vuoden aikana toteutuneet. Eläkekassan ei ole tarvinnut myydä sijoituksiaan huonon markkinatilanteen johdosta, vaan olemme pystyneet jatkamaan sijoittamistamme suunnitelmien mukaisesti. ■

Sjömanspensionskassan har ställt som mål för sina placeringar en avkastning som överskrider det för arbetspensionsanstalterna ställda genomsnittliga avkastningsmålet, dvs den så kallade fonderingsskyldigheten. År 2010 erhöj Sjömanspensionskassan en avkastning på 13,7 % på sina placeringar, vilket var klart bättre än för något arbetspensionsbolag. Även på längre sikt hör pensionskassans avkastning till de bästa. I och med att euroområdet har fått växande skuldproblem har nästan alla placeringar lidit under innevarande år. I slutet av oktober blev pensionskassans avkastning av placeringarna negativa.

Strävan efter avkastning innebär att pensionskassan är tvungen att ta placeringsrisker i olika former. I praktiken har vi delat upp vår placeringsportfölj i tre huvudgrupper: aktieplaceringar, reallitgångar och ränteplaceringar. Avkastningsmålet för aktierna är högst, men samtidigt har de också den högsta risknivån. Till reallitgångarna hör såväl placeringar i fastigheter som i infrastruktur. Till sin risknivå och avkastning ligger den här gruppen mellan aktierna och statslånen. I ränteplaceringarna ingår både statslån och företagslån. Som vi under de senaste tiderna har sett är ingen placering riskfri, inte ens ett till staten beviljat lån eller en i bank gjord deposition. Sjömanspensionskassan har inga placeringar i statliga masskuldebrev.

Pensionskassan kan inte undfly det faktum att placeringarnas värde tidvis kan variera till och med mycket kraftigt. För att möta det här problemet har pensionskassan upprättat solvensbuffertar för sina behov. Solvensreglerna är gemensamma för alla arbetspensionsanstalter. Principen är den att ju större placeringsrisker anstalten tar, dess högre ska solvensen vara. Eftersom Sjömanspensionskassan strävar till att uppnå bättre avkastning på placeringarna än genomsnittet bör vi även ha en högre solvens. I slutet av september 2011 uppgick pensionskassans solvensnivå till ca 30 %. Det bästa arbetspensionsbolagets solvens var 24 % och det svagastes ca 14 %.

För solvensens del har Sjömanspensionskassan en god beredskap för placeringsverksamhetens risker, som ju även under innevarande år har realiserats. Pensionskassan har inte haft något behov av att realisera sina placeringar på grund av det svaga marknadsläget, utan vi har kunnat fortsätta placeringsverksamheten helt enligt våra planer. ■

YMPÄRISTÖKYSYMYKSET EIVÄT TUNNE RAJOJA

MILJÖFRÅGORNA KÄNNER INTE GRÄNSER

Suomen Varustamoiden ympäristöasiantuntija **Eija Kanto** haluaa lisätä alansa sisäistä yhteistyötä. ”Ympäristö on meidän kaikkien yhteinen asia, sillä samat asiat askarruttavat ja vaikuttavat kaikkialla.”

Miljösakkunniga **Eija Kanto** vid Rederierna i Finland vill öka det interna samarbetet inom sin bransch. ”Miljön är en gemensam sak för oss alla, miljöfrågorna och -problemen är ju universella.”

Meri on ollut Eija Kannon työuran punainen lanka. Tie vei nuoren puolimatuusin ensin meritieteen opiskelijaksi ja myöhemmin arktisiin alueisiin ja ilmastonmuutokseen erikoistuneeksi tutkijaksi. Nykyisessä toimessaan Suomen Varustamoiden ympäristöasiantuntijana hän on toiminut parisen vuotta. ”Olin käytännönläheinen ja kenttätyöhön orientoitunut tutkija, joten hyppy uuteen toimintaympäristöön ei ollut kovin draamaattinen”, hän sanoo.

Asiantuntijatyöhön sopeutuminen on sujunut hyvin. ”Ympäristöasiantuntijana olen päässyt mielekkäällä ja kiinnostavalla tavalla yhdistämään ja hyödyntämään aiemmissä tehtävissä oppimaani ja kokemaani. Asiantuntijan työ on totta kai tuonut mukanaan paljon uutta, mutta tutkijanuran jälkeen on ollut todella mielenkiintoista päästä työskentelemään ja vaikuttamaan asioihin konkreettisemmalla tasolla. Merenkulku on alana erittäin mielenkiintoinen, ja viihdyn työssäni todella hyvin.”

Havet har varit den röda tråden i Eija Kantos arbetskarriär. Vägen förde först den unga lättmatrosen till havsforskningsstudier. Efter avlagd examen blev hon forskare och specialiserade sig på arktiska områden och klimatförändring. I sin nuvarande tjänst som miljösakkunnig vid Rederierna i Finland har hon jobbat ett par år. ”Jag var en praktiskt lagd forskare som var insatt i fältarbetet så övergången till den nya verksamhetsmiljön var inte så dramatisk”, säger hon.

Anpassningen till sakkunnigarbetet har förlöpt bra. ”Som miljösakkunnig har jag på ett meningsfullt och intressant sätt kunnat kombinera och utnyttja det jag lärt mig och upplevt i tidigare uppgifter. Visst har sakkunnigarbetet också medfört mycket nytt, men efter forskarkarriären har det varit verkligt intressant att få arbeta med och påverka saker på en mera konkret nivå. Som bransch är sjöfarten ytterst intressant och jag stortrivs i mitt jobb.”

”Asiantuntijan työssä pääsen sekä hyödyntämään aiemmin oppimaani että paneutumaan kokonaan uusiin asioihin. Merenkulku on toimialana erittäin mielenkiintoinen”, Eija Kanto sanoo.

”I sakkunnigarbetet kan jag både utnyttja det jag tidigare lärt mig och fördjupa mig i helt nya saker. Som bransch är sjöfarten ytterst intressant och jag stortrivs i mitt jobb”, säger Eija Kanto.

MERENKULUN YMPÄRISTÖASIAT puhuttavat ja koskettavat laajalti. Juuri tämä on Eija Kannon mukaan kaikkein olennaisinta hänen nykyisessä työssään. Lähivuosina on tulossa päätettäväksi monia merenkulun isoja ympäristökysymyksiä, ja tässä työssä Kanto on itsekkin mukana. ”Ympäristöasiantuntijan työhön liittyy paljon eri toimijoiden ja instanssien seuraamista, on muun muassa pysyttävä perillä alan moninaisista ja alati muuttuvista kansainvälisistä säädöksistä. Haluan olla vaikuttamassa ennen kaikkea siihen, että tiedonkulku ja yhteistyö alan sisällä lisääntyisivät – näen, että se hyödyttäisi kaikkia osapuolia.”

Tällä hetkellä merkittävin alaa koskeva ympäristökysymys on EU:n käsittelyssä parhaillaan oleva rikkidirektiivi. Suomalaisen meriteollisuuden pyrkimyksenä on ollut lykätä laivoissa käytettävän polttoaineen tiukempien rikkirajojen voimaantuloa, mutta kaikki viittaa siihen, että rajoitukset astuvat voimaan suunnitellusti vuonna 2015. Päätöksen mukaan Itämerellä kulkevien alusten päästöjen rikkipitoisuuden tulisi vähentyä nykyisestä yhdestä prosentista 0,1 prosenttiin.

”Mehän emme vastusta päästörajojen muutoksia, vaan niiden toteuttamiseen tähtäävää aikataulua, joka on suomalaisen teollisuuden kannalta epärealistinen. Muutos lisää – polttoaineen hinnasta riippuen – meriliikenteen rahtikustannuksia 30–50 prosenttia. Tällöin hyvin realistisena huolena on, että teollisuuden kuljetuskustannukset kasvavat liikaa ja investoinnit siirtyvät muualle. Nykyisessä taloustilanteessa se ei varmasti ole toivottava kehitys kenenkään kannalta.”

Varustamot ja laivanrakennusteollisuus etsivät koko ajan teknologisia ratkaisuja rikkipäästöjen vähentämiseen. Keskeinen keino ovat laivoihin asennettavat pakokaasupesurit. ”Pakokaasupesurit ovat tässä vaiheessa ensisijainen vaihtoehto rikkipäästöjen vähentämiseksi, ja ensimmäinen Wärtsilän valmistama ’skrubberi’ on jo asennettu ja toiminnassa Containershipin aluksessa. Laitteiden investointikustannukset ovat kuitenkin korkeat, eivätkä ne sovellu kaikkiin aluksiin – varteenotettava vaihtoehto ne ovat noin kolmasosalle nykyisestä aluskannasta”, Eija Kanto täsmentää.

TOINEN MERKITTÄVÄ MERENKULUN tulevaisuutta koskeva ympäristökysymys koskee kasvihuonepäästöjä, joiden rajoitusten parissa kansainvälinen merenkulualan organisaatio IMO parhaillaan työskentelee. Uusia aluksia koskevat tekniset vaatimukset päästöjen vähentämiseksi on IMOssa jo hyväksytty, mutta ne eivät vielä toistaiseksi koske matkustaja-aluksia. ”Ratkaiseva kysymys kasvihuonekaasujen osalta on, mennäänkö taloudellisissa ohjaukeinoissa kohti päästökauppaa vai otetaanko käyttöön bunkerimaksu, jossa alusten hiilidioksidipäästöistä veloitetaan maksu polttoaineen kulutuksen mukaan. Maksuista kertyneiden varojen on määrä mennä rahastoon, jolla tuetaan esimerkiksi kehittyvien maiden merenkulun ympäristöinvestointeja. Yhteisenä tavoitteena on, että rahastoon kertyvät varat käytetään nimenomaan oman sektorimme sisällä”, selventää itsekkin IMO:n työskentelyyn osallistuva Kanto.

Ympäristönäkökulmasta merenkuluala on hänen mukaansa jo nyt, varsinkin Itämerellä, erittäin säädeltyä. ”Merenkulku on

SJÖFARTENS MILJÖFRÅGOR väcker diskussion och berör vida kretsar. Enligt Eija Kanto är det just det här som är det allra väsentligaste i hennes nuvarande arbete. Under de närmaste åren är det på kommande många stora miljöfrågor inom sjöfarten, som det ska fattas beslut om och i det här arbetet är Kanto själv involverad. ”En viktig del av den sakkunnigas arbete är uppföljningen av olika aktörers och instansers göranden och låtanden, bl.a. gäller det att hållas å jour med de mångahanda och hela tiden ändrande internationella bestämmelserna i branschen. Framförallt vill jag medverka till att den interna informationen och samarbetet inom branschen ökar – jag är övertygad om att alla parter har nytta av det.”

Den för närvarande för branschen viktigaste miljöfrågan, svaveldirektivet, behandlas som bäst av EU. Den finländska marina industrins mål har varit att framskjuta ikraftträdandet av de strängare begränsningarna av svavelhalten i det bränsle som används av fartygen, men alla tecken tyder på att begränsningarna träder planenligt i kraft 2015. Enligt beslutet ska svavelhalten i utsläpp från fartyg i trafik på Östersjön minskas från nuvarande 1 % till 0,1 %.

”Vi motsätter oss ju inte ändringarna i gränserna för utsläppen utan den planerade tidtabellen för verkställandet av dem, som ur den finländska industrins synpunkt är orealistisk. Ändringen ökar – beroende på bränslets pris – sjötrafikens fraktkostnader med 30–50 %. Ett mycket realistiskt bekymmer härvid är att industrins transportkostnader ökar alltför mycket och investeringarna flyttar till andra platser. I nuvarande ekonomiska situation är det säkert inte en utveckling som någon skulle önska.”

Rederierna och skeppsbyggnadsindustrin söker hela tiden tekniska lösningar för minskandet av svavelutsläppen. En viktig och möjlig lösning är utrusta fartygen med avgasrenare. ”I det här skedet är avgasrenare ett förstahands alternativ för lägre svavelutsläpp och den första av Wärtsilä tillverkade ’scrubbern’ har redan installerats och är i bruk på ett av Containerships fartyg. Aggregatens investeringskostnader är dock höga och de lämpar sig inte för alla fartyg – de är ett realistiskt alternativ för omkring en tredjedel av den nuvarande fartygsflottan”, preciserar Eija Kanto.

EN ANNAN BETYDANDE MILJÖFRÅGA som gäller sjöfartens framtid handlar om växthusutsläpp. IMO, sjöfartens internationella branschorganisation, arbetar som bäst med frågan om begränsningar av dessa. Tekniska fordringar för minskning av dessa på nya fartyg har redan godkänts av IMO, men tills vidare gäller de inte passagerarfartyg. ”En avgörande fråga för växthusgasernas del är om man för de ekonomiska styrmedlens del väljer utsläppshandel eller om man tar i bruk en bunkeravgift som innebär att det debiteras en avgift enligt bränsleförbrukning för fartygens koldioxidutsläpp. Avsikten är att de inflytande medlen fonderas och används t.ex. för att stöda utvecklingsländernas miljöinvesteringar i sjöfarten. Det gemensamma målet är uttryckligen att de medel som inflyter till fonden används inom vår egen sektor”, förtydligar Kanto, som även själv deltar i IMO:s arbete.

Ur miljösynpunkt är sjöfartsbranschen enligt henne redan nu, särskilt på Östersjön, synnerligen reglerad. ”Sjöfarten är enligt min

>>

mielestäni ympäristöystävällinen ja energiatehokas kuljetusmuoto, ja monet varustamot ovat pyrkinet toimimaan etulinjassa ympäristökysymyksissä. Tulevaisuudessa suunnitellaan myös alusten typpipäästöjen rajoittamista. Mikäli tähän ryhdytään, koskevat säädökset vain uusia aluksia. Tässäkin asiassa tulisi muistaa kohtuus, merenkulun typpikaasupäästöt kun ovat esimerkiksi maatalouteen verrattuna suhteellisen pienet.”

Vaikka iso osa ympäristöasiantuntijan ajasta menee suurten linjojen parissa työskentelyyn, voi pienillä asioilla joskus olla hyvinkin suuri merkitys. ”IMOn sääntöuudistusten mukaan aluksien pesu Itämeren satamissa ympäristöystävällisilläkin pesuaineilla olisi pitänyt lopettaa, ja pesuun olisi saanut käyttää enää vain vettä. Tämä olisi luonnollisesti vaikeuttanut joidenkin alusten operointia ja turvallisuutta. Saimme onneksi kiinnitettyä asiaan huomiota sillä seurauksella, että päätös pyörrettiin ja pesu satamissa saa jatkaa.”

TUTKIJANURALLA AUENNUT YHTEYS arktisiin alueisiin on säilynyt myös Eija Kannon nykyisessä työssä. Napa-alueille suunnautuva turismi lisääntyy koko ajan, ja se on yksi syy, miksi IMO parhaillaan valmisteleo omia säädöksiä alueiden merenkululle. Nk. polaarikoodin keskeisinä tavoitteina on alusten liikkumisen sääntely, turvallisuuden parantaminen sekä meriympäristön suojele napa-alueilla. Etelämanner on jo nyt suojeltu eikä alueen luontoa saa millään tavoin rosata tai muuttaa. Suojelusta ja säännöksistä huolimatta on valvonta alueella kuitenkin vaikeaa.

”Napa-alueiden luonto on erityisen herkkä ja haavoittuva, ja turismilla on aina kääntöpuolensa. Sen verran sydämeni on edelleen siellä, että toivon, että vastuullisesta toiminnasta alueella pidetään mahdollisimman tiukasti kiinni. Näin Etelämantereen ainutlaatuinen luonto säilyisi mahdollisimman koskemattomana myös jälkipolvillemme”, Eija Kanto summaa. ■

äsiit en miljövänlig och energieffektiv transportform och många rederier har strävat att fungera i första linjen i miljöfrågor. I framtiden planeras att även begränsa fartygens kväveutsläpp. I fall det här realiseras kommer bestämmelserna att gälla enbart för nya fartyg. Även i den här frågan bör rimliga gränser iaktas. Sjöfartens utsläpp av kvävegaser är i jämförelse med t.ex. jordbruket relativt små.”

Även om en stor del av miljöexpertens tid går till arbete inom ramen för de stora linjerna kan också de små detaljerna ibland ha t.o.m. mycket stor betydelse. ”Enligt IMOs revidering av reglerna borde tvättandet av fartygen i Östersjöns hamnar ha upphört även med miljövänliga tvättmedel och för tvätten skulle enbart vatten ha varit tillåten i fortsättningen. Det här skulle ju naturligtvis ha försvårat operation och säkerhet för en del av fartygen. Lyckligtvis fäste vi uppmärksamhet vid frågan och beslutet drogs tillbaka och tvättandet i hamnarna får fortsätta.”

KONTAKTEN MED DE ARKTISKA områdena har bibehållits även i Eija Kantos nuvarande arbete. Den till polarregionerna inriktade turismen ökar hela tiden och det är en orsak varför IMO som bäst bereder egna bestämmelser för sjöfarten i området. Det centrala syftet med den s.k. polarkoden är reglering av fartygens rörelser, förbättring av säkerheten samt skydd av den marina miljön i polarregionerna. Antarktis är redan nu skyddat och naturen i området får inte på något sätt nedskräpas eller ändras. Trots skydd och bestämmelser är det dock svårt att övervaka området.

”Polarregionernas natur är särskilt känslig och sårbar och turismen har alltid sin avigsida. Så mycket är mitt hjärta fortsattningvis där att jag hoppas att man håller så hårt som möjligt fast vid en ansvarsmedveten verksamhet i regionen. Så här kan Antarktis unika natur bevaras så orörd som möjligt för kommande släktled”, summerar Eija Kanto. ■

Etelämantereelle ja takaisin – kolmesti Tur – retur till Antarktis – tre gånger

Tutkijana työskennellessään Suomen Varustamoiden ympäristöasiantuntija **Eija Kanto** keskittyi polaarialueiden ja ilmastomuutoksen tutkimukseen. Yliopistouran mieleenpainuvimpia kokemuksia hänelle ovat olleet kenttämatkat Etelämantereelle, jossa hän ehti käydä peräti kolmesti.

”Tutkin lumipeitteiden fysikaalisia ominaisuuksia ja vuosittaista kertymää, ja keräsin Etelämantereella näytteitä tutkimustani varten. Jokaisella matkalla olin osa Suomen retkikuntaa, joita vierailee alueella melkein joka vuosi. Suomella on Etelämantereella oma tutkimusasema; tutkimusta alueella on tehty suomalaisvoimin jo yli 20 vuoden ajan.”

Elämää tutkimusasemalla voisi Eija Kannon mukaan verrata elämään laivayhteisössä – liikkumatilat ja yhteydet ulkomaailmaan ovat rajalliset, ja yötä päivää ollaan yhdessä samojen ihmisten kanssa. ”Tällaisissa oloissa ihmisten piirteet helposti kärsivät, kuten varmasti monet laivalla työskennelleet omasta kokemuksestaan tietävät”, hän nauraa.

Isitt arbete som forskare koncentrerade sig miljöexperten vid Rederierna i Finland, **Eija Kanto** på undersökningar kring polarområdena och klimatförändringen. För henne var de oförglömligaste erfarenheterna under universitetskarriären fältresorna till Antarktis, som hon hann besöka hela tre gånger.

”Jag undersökte snötäckets fysikaliska egenskaper och årliga ansamling och samlade in prover för min undersökning på Antarktis. På varje resa var jag en del av en finländsk expedition. Sådana besöker området nästan varje år. Finland har en egen forskningsstation på Antarktis; i området har vid det här laget utförts forskning med finländska krafter i över 20 år.”

Livet på forskningsstationen kan enligt Eija Kanto jämföras med livet i en fartygsgemenskap – svängrummet och kontakterna med yttervärlden är begränsade. Natt och dag är man tillsammans med samma människor. ”Under sådana här förhållanden blir det lätt så att människornas egenheter tillspetsas, som säkert många som jobbat på fartyg vet av egen erfarenhet”, skrattar hon.

"Tutkimusasemalla työskentely on verrattavissa laivayhteisöön: molemmissa ollaan pienissä tiloissa pitkiä aikoja samojen ihmisen kanssa", lumipeitteiden ominaisuuksia tutkinut Eija Kanto vertaa. Hän vieraili tutkijanuransa aikana kolmesti Etelämantereella keräämässä materiaalia tutkimustaan varten.

"Arbetet på forskningsstationen kan jämföras med en fartygsgemenskap: för varderas del lever man under långa tider i små utrymmen tillsammans med samma människor", konstaterar Eija Kanto, som studerade snötäckets egenskaper. Under sin forskarkarriär besökte hon tre gånger Antarktis för att samla material för sin undersökning.

Eläminen ja työskentely arktisissa oloissa on askeettista ja fyysisesti raskasta. "Sellaisissa olosuhteissa kaikki turha karsiutuu pois. Jos ajanvietettä kaipasi, liikunta, seurapelit ja videot olivat toimivimpia vaihtoehtoja."

Etelämantereelle matkataan yleensä paikallisen kesän aikaan eli silloin, kun pohjoisella pallonpuoliskolla on talvi. Päivisin lämpötila voi rannikolla kohota auringossa jopa plussan puolelle. Tyypillistä alueelle kuitenkin on, että säätila voi muuttua hyvinkin nopeasti. "Kerran jäimme kuuden hengen ryhmän kanssa lähes viikoksi jumiin teltoihin keskelle märkää myrskyä. Ruokaa oli riittävästi ja yhteydet tutkimusasemalle pelasivat, joten mitään hätää meillä ei ollut. Todella pitkälti se aika kuitenkin tuntui."

Ainakin pienen kipinän Etelämannen on Eija Kanton jättänyt. "Pienten lasten äitinä päätös luopua tutkimusmaailmasta oli helppo, enkä sinänsä kaipaa sinne takaisin. Mutta jos joskus vielä saisin tilaisuuden lähteä uudelleen, olisi varmasti vaikea sanoa ei." ■

Livet och arbetet under arktiska förhållanden är asketiskt och tungt fysiskt. "Under sådana förhållanden gallras allt onödigt bort. Om tidsfördriv behövdes var motion, sällskapsspel och videor de bäst fungerande alternativen."

Resorna till Antarktis företas som regel under den lokala sommaren då det råder vinter på det norra halvklotet. På dagen kan temperaturen vid kusten i solen t.o.m. stiga till plusgrader. Typiskt för området är dock att väderleken kan skifta mycket snabbt. "En gång fastnade vi med en sex personers grupp under nästan en vecka mitt i ett vått stormområde. Mat fanns det tillräckligt och kontakterna med forskningsstationen fungerade, så någon nöd led vi inte. Men tiden kändes nog verkligen lång."

Åtminstone en liten gnista har Antarktis ändå lämnat i Eija Kanto. "Som mor till små barn var beslutet att avstå från forskningsvärlden lätt och i och för sig har jag inte någon längtan tillbaka dit. Men om jag ännu nångång får ett tillfälle att åka dit på nytt skulle det nog säkert vara svårt att säga nej." ■

John Nurmisen Säätiön meritaidekokoelman helmiä Pärlor i John Nurminens Stiftelses marinkonstsamling

Albatrossin viime numeroissa on nähty John Nurmisen Säätiön kokoelmiin kuuluvia meritauluja. Suomalaisen merenkulun perinteitä vaaliva John Nurmisen Säätiö on perustettu vuonna 1992. Säätiön toiminnan pohjana ovat laivanvarustamonakin toimineen John Nurminen Oy:n vuosien varrella keräämät kokoelmat meritaiteesta, antiikkikartoista ja merianttiikista. Säätiön meritaidekokoelma koostuu erilaisista maalauksista, grafiikasta ja veistoksista. Kokoelman suomalaisia taiteilijoita edustavat muun muassa **Akseli Gallen-Kallela**, **Björn**

Landström, **Lasse Malmlund** ja **Henrik Tikkanen**. Suomessa 1900-luvun alussa vaikuttaneen saksalaisen professori **Adolf Bockin** meri- ja laivamaalauksia on kokoelmassa useita. John Nurmisen Säätiön museotilat ja pysyvä näyttely sijaitsevat Huolintalossa Helsingin Pasilassa. Näytteillä on laivojen pienoismalleja ja merenkulkuun liittyviä käyttöesineitä sekä purje- että höyrylaidakaudelta. Esillä on myös antiikkikarttoja ja meritaidetta. Säätiön kokoelmiin voi tulla tutustumaan sopimuksen mukaan. ■

Jääkarhu Utössä

Saksalaissyntyisen merimaalauksen mestarin **Adolf Bockin** (1890–1968) maalauksessa jäänmurtaja Jääkarhu kulkee Utön vesillä 7.3.1926. Bock oli ollut Rotterdamissa seuraamassa Jääkarhun valmistumista ja seurasi sitä myös sen koeajolla ja ensimatalla. Alus jouduttiin luovuttamaan sotakorvauksena Neuvostoliitolle, missä se toimi romuttamiseksi eli vuoteen 1972 asti. Bock oli loistava talvisen merenkulun kuvaaja, ja hänen kuvituksiaan nähtiin paljon myös eri lehdistä, postikortteina ja julisteina.

Jääkarhu vid Utö

På tyskfödda marinmålningmästaren **Adolf Bocks** (1890–1968) tavla rör sig isbrytaren Jääkarhu i Utö-vattnen 7.3.1926. Bock hade varit i Rotterdam och följt med hur isbrytaren tog form och följde också med fartyget både på dess provfärd och på fartygets jungfrufärd. Fartyget måste sedermera överlätas som krigsskadestånd till Sovjetunionen, där det fungerade ända fram tills det skrotades 1972. Bock var en briljant skildrare av vintrig sjöfart och hans illustrationer förekom även ofta i olika tidskrifter, som postkort och som affischer.

Meritaiteen mestareita Marinkonstners mästare

Teksti ja kuvat | Text och foto: John Nurminen Säätiö

3

de senaste numren av Albatrossen har vi fått se marintavlor ur John Nurminens Stiftelses samlingar. Stiftelsen, som slår vakt om den finländska sjöfartens traditioner, grundades 1992. Grunden för stiftelsens verksamhet är de samlingar av marinkonst, antika kartor och antika marinföremål som John Nurminen Oy, som även bedrivit redriverksamhet, samlat under årens lopp. Stiftelsens marinkonstsamling omfattar olika målningar, grafik och skulpturer. Samlingens finländska konstnärer representeras av bl.a. **Akseli Gallen-Kallela**, **Björn Landström**, **Lasse Malm-lund** och **Henrik Tikkanen**. I samlingen ingår flera av den tyska professorn **Adolf Bock** målade marin- och fartygsmålningar. Han verkade i Finland i början av 1900-talet. John Nurminens Stiftelses museitrymmen och en permanent utställning finns inhysta i Speditions huset i Böle i Helsingfors. Utställningen omfattar miniatyrmodeller av fartyg och till sjöfarten knutna bruksföremål från såväl segel- som ångfartygsperioden. På utställningen visas också antika kartor och marinkonst. Stiftelsens samlingar visas enligt överenskommelse. ■

Kuunarilaiva Laura

Englantilainen laivamaalari **Reuben Chappell** (1870–1940) on ikuistanut kuunarilaiva Lauran maalaukseen, jossa alus etenee navakassa tuuessa rannikolla. Maalaus on tyypillinen esimerkki laivataulusta, jossa tarkoituksena on nimenomaan kuvata alusta tunnistettavasti ja huolellisesti. Kuunarilaiva Laura oli rakennettu Elbingissä vuonna 1864 ja se kuljetti John Nurminen varustamon lipun alla puutavaraa Itämerellä 1891–1898. Lauran matka päättyi vuonna 1907 haaksirikoon.

Skonaren Laura

Den engelska marinmålaren **Reuben Chappell** (1870–1940) har förevigat skonaren Laura när fartyget stävar utanför kusten i frisk bris. Målningen är ett typiskt exempel på en tavla av ett fartyg, där syftet uttryckligen är att omsorgsfullt avbilda fartyget så att man kan känna igen det. Skonaren Laura byggdes i Elbing 1864 och transporterade under John Nurminen rederiets flagg trävaror på Östersjön åren 1891–1898. Lauras sjöfärder slutade i skeppsbrott 1907.

Uljas Rauman satamassa

Akseli Gallen-Kallela oli pikemminkin tunnettu kansallisromanttisista aiheistaan, mutta maalasi hän ainakin yhden laiva-aiheisen taulun, Uljas Rauman satamassa. Maalaus kuvaa John Nurminen lippulaivaa Uljasta, ja tarina kertoo maalauksen synnystä seuraavaa: Gallen-Kallela ja **John Nurminen** viettivät hauskaa iltaa raumalaisessa ravitsemusliikkeessä vuonna 1905. Illan mittaan runsaasti skottiviskiä nautittuaan Gallen-Kallela ei kyennyt selviytymään laskustaan, joten Nurminen maksoi hänenkin puolestaan. Seuraavana aamuna Gallen-Kallela ikuisti Uljaksen kiitokseksi Nurmiselle.

Uljas i Raumo hamn

Akseli Gallen-Kallela var snarare känd för sina nationalromantiska motiv, men han målade åtminstone en tavla med fartygsmotiv, Uljas i Raumo hamn. Tavlans avbildar John Nurminens flaggskepp Uljas och historien berättar följande om tavlans tillkomst: Gallen-Kallela och **John Nurminen** firade 1905 en glad kväll på ett näringsställe i Raumo. Efter att under kvällens lopp ha inmundigat rikligt med skotsk whisky klarade Gallen-Kallela inte av att betala sin nota så Nurminen betalade den. Följande morgon förevigade Gallen-Kallela Uljas som ett tack till Nurminen för betalningen.

Eläketiedottaja Michaela Björklund vastaa tällä palstalla kysymyksiisi, kun lähetät ne osoitteeseen Merimieseläkekassa, PL 327, 00121 HELSINKI (kuoreen tunnus "Albatrossi, kysymyspalsta") tai sähköpostitse osoitteeseen elake@merimieselakekassa.fi.

Pensionsinformatören Michaela Björklund svarar i den här spalten på dina frågor om du skickar dem till adressen Sjömanspensionskassan, PB 327, 00121 HELSINGFORS (märk kuvertet "Albatrossen, frågespalten"), eller per e-post till adressen pension@sjomanspensionskassan.fi.

Varustamossamme työskentelee henkilö A, joka on täyttänyt 68 vuotta. Onko hänen palkastaan pidätettävä MEL-vakuutusmaksua? Entä pidätetäänkö MEL-vakuutusmaksua vanhuuseläkkeellä olevan mutta eläkkeen ohella työskentelevän työntekijä B:n palkasta?

► MEL-vakuutusmaksua pidätetään työntekijän palkasta sen kauden loppuun asti, jona hän täyttää 68 vuotta. Tämä koskee myös eläkkeellä olevaa työntekijää. Henkilö A on täyttänyt 68 vuotta, ja tämän vuoksi hänen palkastaan ei tule pidättää MEL-vakuutusmaksua, vaikka hän jatkaa työskentelyä. Henkilö B on vanhuuseläkkeellä ja työskentelee eläkkeen ohella. Mikäli B on alle 68-vuotias, hänen palkastaan pidätetään MEL-vakuutusmaksua. B:n ollessa yli 68-vuotias hänen palkastaan ei pidätetä MEL-vakuutusmaksua.

Mitä eroa on osa-aika- ja osatyökyvyttömyyseläkkeellä?

► Osa-aika- ja osatyökyvyttömyyseläkkeet sekoitetaan usein keskenään, mutta niiden myöntämisperusteet poikkeavat täysin toisistaan. Sekaannusta saattaa aiheuttaa se, että työyhteisön näkökulmasta molempien eläkkeiden saajat ovat osa-aikatyössä, koska eläkkeellä ollessaan he eivät voi tehdä kokopäivätyötä. Osa-aikaeläkkeellä olevan henkilön on tehtävä osa-aikatyötä. Osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevan ei sen sijaan ole pakko tehdä työtä lainkaan, mutta hän saa tehdä osa-aikatyötä.

Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää mm. vähintään 58 vuoden ikää (60 vuoden ikää vuonna 1953 tai myöhemmin syntyneillä) sekä siirtymistä kokopäivätyöstä osa-aikatyöhön. Osa-aikatyössä on ansaittava vähintään 35 % ja enintään 70 % kokopäivätyön ansiosta. Lisäksi työajan tulee lyhetä samassa suhteessa. Työtulojen pienenemistä korvaamaan myönnetään osa-aikaeläke. Osa-aikatyön voi järjestää entisessä tai uudessa työssä, entisen tai uuden työnantajan palveluksessa tai itsenäisenä yrittäjänä. Merityösuhteissa työajan lyhentäminen toteutetaan muuttamalla vuorottelujärjestelmän työssäolon ja vapaallaolon suhdetta. Jos osa-aikatyö loppuu tai ansiotaso muuttuu niin, ettei se enää täytä osa-aikaeläkkeen saamisen edellytyksiä, osa-aikaeläke lakkautetaan.

Osa-aikaeläke on iän perusteella myönnettävä eläkemuo, joka ei edellytä työkyvyn heikkenemistä. **Osatyökyvyttömyyselä-**

Vid vårt rederi arbetar person A, som har fyllt 68 år. Ska SjPL-premie innehållas av hans lön? Och hur är det med arbetstagare B som är ålderspensionerad, men arbetar vid sidan om pensionen. Ska SjPL-premie innehållas av hans lön?

► SjPL-premie innehålls av arbetstagarens lön ända till utgången av den månad då denna fyller 68 år. Det här gäller också för pensionerad arbetstagare. Person A har fyllt 68 år och därför ska SjPL-premie inte innehållas av hans lön trots att han fortsätter i arbetet. Person B är ålderspensionerad och arbetar vid sidan av pensionen. Om B inte ännu fyllt 68 år innehålls SjPL-premie av hans lön. Har B däremot fyllt 68 år innehålls inte SjPL-premie av hans lön.

Vad är det för skillnad på deltidspension och delinvalidpension?

► Deltids- och delinvalidpension förväxlas ofta med varandra, men grunderna för beviljandet av dem avviker helt från varandra. Möjligheten till förväxling kan ytterligare stärkas av det faktum att båda pensionstagarna ur arbetsgemenskapens synpunkt är i deltidarbete, eftersom de som pensionärer inte kan ha heltidsarbete. Deltidspensionerad person måste utföra deltidarbete. Person med delinvalidpension är däremot inte tvungen att utföra arbete över huvudet, men får utföra deltidarbete.

Erhållandet av **deltidspension** förutsätter bl.a. minst 58 års ålder (eller om du är född 1953 eller senare är åldersgränsen 60 år) samt övergång från heltidsarbete till deltidarbete. I deltidarbetet ska inkomsten utgöra minst 35 % och högst 70 % av inkomsten i heltidsarbete. Ytterligare ska arbetstiden förkortas i samma proportion. För att ersätta sänkningen av arbetsinkomsterna beviljas deltidspension. Deltidsarbete kan ordnas i tidigare eller nytt arbete, i tidigare eller ny arbetsgivares tjänst eller som självständig företagare. I sjöarbetsförhållanden verkställs den förkortning av arbetstiden som krävs genom att ändra förhållandet mellan arbetstid och fritid i avlösningssystemet. Om deltidarbetet upphör eller om inkomstnivån förändras så att den inte mera fyller förutsättningarna för erhållande av deltidspension dras deltidspensionen in.

Deltidspensionen är en pensionsform som beviljas på grundvalen av ålder och förutsätter inte att arbetsförmågan har försämrats. **Delinvalidpensionen** igen känner inte åldersgränser utan rätten till pension grundar sig på försvagad arbetsförmåga. Delinvalidpension

keessä taas ei ole ikärajoja, vaan oikeus eläkkeeseen perustuu heikentyneeseen työkykyyn. Osatyökyvyttömyyseläkkeen voi saada henkilö, jonka työkyky on pitkäaikaisen sairauden, vian tai vamman vuoksi heikentynyt vähintään kahdella viidenneksellä, eli toisin sanoen henkilö ei enää kykene työskentelemään kokopäivätyössä. Työkyvyttömyyden tulee jatkua yhtäjaksoisesti vähintään vuoden ajan. Osatyökyvyttömyyseläke myönnetään joko toistaiseksi jatkuvana eläkkeenä tai määräaikaisena kuntoutustukena. Jos osatyökyvyttömyyseläkkeellä oleva henkilö on työssä, hänen ansiotasonsa voi olla korkeintaan 60 % kokoaikatyön ansiotasosta. Työajan pituudella ei ole merkitystä. ■

kan erhållas av person vars arbetsförmåga på grund av långvarig sjukdom, lyte eller men har försvagats med minst två femtedelar, med andra ord kan personen ifråga inte mera arbeta i heltidsarbete. Arbetsförmågan ska fortgå utan avbrott under minst ett års tid. Delinvalidpension beviljas antingen som tillsvidare fortlöpande pension eller som rehabiliteringsstöd för viss tid. Om personen i delinvalidpension har ett arbete får nivån för inkomsten av detta stiga till högst 60 % av heltidsarbetets inkomstnivå. Arbetstidens längd har ingen betydelse. ■

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖN LOISTELIAAT MERELLISET LAHJAKIRJAT

UUTUUS

32,90
(39,90)

Seitsemän meren purjehtijat
Suuren maailmanympärimatkojen viisi vuosisataa
Derek Wilson

Maailmanympäripurjehtijusten 500-vuotinen historia on loistavaa, jännittävää ja luovaa aikaa, jolloin ihminen otti käyttöön oman planeettansa. Seikkailuja hallitsivat kapteenit, tavalliset merimiehet, merirosvoit, kauppiaat, kilpapurjehtijat sekä miehet että naiset. Derek Wilsonin kirjoittaman teoksen on suomentanut Juha Rausuvuori ja siihen on johdannon laatinut purjehtija Eero Lehtinen.

55,90
(69,90)

Kustaa III ja Suuri merisota
Taistelut Suomenlahdella 1788-1790
Raoul Johnsson

Ruotsin ja Venäjän välisessä sodassa 1788-1790 oli kyse pohjois-Itämeren herruudesta, ja sen kuluessa käytiin Suomenlahdella ennen näkemättömän suurin meritaisteluja. Kirja on mukaansatempaavan lukuelämyksen ohella visuaalista nautintoa tarjoava katselukokemus. Teoksen kuvitukseen on haettu materiaalia niin Suomen, Ruotsin kuin Venäjän museoista ja arkistoista.

39,90
(49,90)

Adolf Bock
Merimaalari / Marinmälarer
Tuija Peltomaa

Saksalaissyntyinen merimaalauksen mestari Adolf Bock (1890-1968) on pohjoisen meren ikuistajana ainutlaatuinen. Bockin maalaukset ovat arvokkaita historiallisia dokumentteja jälkipolville laivoista, kaupparenkulusta, rahti- ja matkustajaliikenteestä, merisodankäynnistä ja huvipurjehduksesta. Tuija Peltomaan teos on kunniansoitus Bockin elämäntyölle.

Kaikki John Nurmisen Säätiön merikirjat Albatrossin lukijoille -20%!

Tutustu tarjontaan osoitteessa www.johnnurmisenfaatio.fi

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

Tilaukset suoraan John Nurmisen Säätiöstä. p. 050 545 0481 tai maria.gronroos@jnfoundation.fi

TYÖELÄKEINDEKSILUVUT VUODELLE 2012 ON VAHVISTETTU

Sosiaali- ja terveysministeriö on vahvistanut työeläkeindeksiluvut ensi vuodelle. Maksussa olevien työeläkkeiden indeksiluku on 2 407. **Työeläkkeet nousevat siten ensi vuoden alusta noin 3,6 prosenttia.** Etuuksien laskennassa käytettävä palkkeroin nousee noin 3,0 prosenttia, ja se on ensi vuoden alusta 1,291. Työeläkkeiden, jotka vuoden 2005 työeläkeuudistuksen mukaan määräytyvät vanhojen sääntöjen mukaan, laskennassa käytetään siirtymäjän indeksilukua 2 663. ■

MEL-VAKUUTUSMAKSUUN PIENI KOROTUS

Sosiaali- ja terveysministeriö on vahvistanut MEL-vakuutusmaksun vuodelle 2012. Vakuutusmaksu nousee yhteensä 0,2 prosenttiyksikköä vuodelle 2012 ja olisi näin ollen **sekä työntekijän että työnantajan osalta 11,2 %** merimieseläkelain 78 §:n mukaisesti määräytyvästä työansiesta. Eläkevakuutusmaksun määrän vahvistamista on haettu ainoastaan vuodelle 2012. ■

YLLÄS-MÖKKIEN VARAUKSET

Merimieseläkekassan Ylläsjärvellä sijaitsevan lomamökin varaus-toiveita tuli jälleen tulevalle talvikaudelle enemmän kuin vuokrausviikkoja oli mahdollista jakaa. Mökkiviikot jaettiin merenkulkijoille sillä periaatteella, että samalle viikolle toiveen esittäneistä enemmän meripalvelukuukausia omaava merenkulkija, joka ei ole aiemmin mökkiä vuokrannut, sai vuokrata mökin. Mahdollisia vapaita tai varauksesta vapautuvia viikkoja voi kysellä eläkekassan toimistosta puh. 010 633 990.

Eläkekassan nettisivuilla www.merimieselakekassa.fi on kuvia Ylläksen mökiltä.

Loppukevään ja kesän vuorot ovat haettavissa keväällä 2012. Hakuilmoitus julkaistaan Albatrossin numerossa 1/2012. ■

VUODENVAIHTEN TIETOTEKNISEN KÄYTTÖKATKOKSEN VAIKUTUKSET ASIAKASPALVELUUN

Merimieseläkekassan tietoteknisten käyttöpalvelujen palveluntuottaja vaihtuu vuodenvaihteessa. Muutoksen vaatimat käyttökatkokset vaikuttavat muun muassa vuodenvaihteen **eläke- ja vakuutuspalveluun ja verkkopalveluihin.** Vaikutukset heijastuvat eläkehakemusten käsittelyyn, eläkkeiden kertamaksuajoon, työnantajan Ankuri-verkkopalveluun sekä henkilöasiakkaiden Lokipalveluun.

Työnantajan Ankkuripalvelun käyttökatkos on ajalla 16.12.–23.12.2011.

Työntekijöiden ja eläkkeensaajien Lokipalvelun (arviolas-kenta, ansiotyöluettelo ja työeläkeote, omien tietojen tarkistus ja muutos) käyttökatkos on ajalla 16.12.2011–8.1.2012.

Vuokrauspalvelujen Lokipalvelun (asunnon vuokraus ja asunnon irtisanominen) käyttökatkos on ajalla 16.12.–23.12.2011.

Käyttökatkosten aikana verkkopalveluissa asioiminen ei ole lainkaan mahdollista.

Käyttökatkos **ei vaikuta eläkkeiden säännönmukaiseen maksuun** joulukuun lopulla. Jatkuvat säännönmukaisesti maksettavat eläkkeet ovat eläkkeensaajien tileillä normaalin aikataulun mukaisesti 30.12.2011. **Kaikkien mahdollisten muutosten ja tietojen,** jotka vaikuttavat eläkkeiden maksuajoihin ennen katkosajankohtaa, on oltava Merimieseläkekassassa **viimeistään tiistaina 13.12.2011.** Muutoin asiakaspalvelu ja -neuvonta toimivat käyttökatkoksen aikana **normaalisti.**

Pahoittelemme käyttökatkoksista asiakkaillemme mahdollisesti aiheutuvaa haittaa. ■

INDEXTALEN FÖR ARBETSPENSIONER FÖR 2012 HAR FASTSTÄLLTS

Social- och hälsovårdsministeriet har fastställt indextalen för arbetspensioner för det inkommande året. För de arbetspensioner som nu ska betalas är indextalet 2 407. **Från början av inkommande år stiger arbetspensionerna sålunda med ca 3,6 %.** Den vid beräkningen av förmåner använda lönekoeficienten stiger ca 3,0 % och uppgår från början av nästa år till 1,291. För arbetspensioner som enligt arbetspensionsreformen 2005 fastställs enligt de gamla reglerna används övergångsperiodens indextal 2 663 vid beräkningen. ■

EN MINDRE HÖJNING AV SJPL-FÖRSÄKRINGSPREMIEN

Social- och hälsovårdsministeriet har fastställt SjPL-försäkringspremierna för 2012. Premien stiger med sammanlagt 0,2 procentenhet 2012 och uppgår sålunda för **såväl arbetstagares som arbetsgivarens del till 11,2 %** av den enligt sjömanspensionslagens 78 § fastställda arbetsinkomsten. Fastställelse av beloppet för premien har sökts endast för 2012. ■

BOKNING AV YLLÄSSTUGAN

Önskemål om bokning av semestervecka inkommande vintersäsong på Sjömanspensionskassans semesterstuga vid Ylläsjärvi inflet igen fler än det var möjligt att fördela. Stugveckorna fördelas mellan sjöfararna enligt principen att av dem som framfört önskemål om samma vecka fick den sjöfarare som hade fler sjö-tjänstmånader och inte tidigare har hyrt stugan nu hyra den. Förfrågningar om eventuella lediga veckor eller annullerade bokningar kan riktas till pensionskassans kontor, tfn 010 633 990.

På pensionskassans webbsajt www.sjomanspensionskassan.fi finns foton på Yllässtugan.

Senvårens och sommarens veckor kan sökas på våren 2012. Annonser om ansökan publiceras i Albatrossen nummer 1/2012. ■

VERKNINGARNA AV DET DATATEKNISKA DRIFTS- AVBROTET VID ÅRSSKIFTET PÅ KUNDSEVICEN

Producenten av Sjömanspensionskassans datatekniska driftstjänster byts vid årsskiftet. De av ändringen krävda driftsavbrotten inverkar bl.a. på årsskiftets **pensions- och försäkringstjänster och nättjänster.** Verkningarna reflekteras på handläggningen av pensionsansökningar, körningen av pensionernas engångspremier, arbetsgivarnas Ankar-nättjänst samt personkundernas Loggtjänst.

Driftsavbrottet för **arbetsgivarnas Ankartjänst** sker 16.12.–23.12.2011. Driftsavbrottet för **arbetstagarnas och pensionärernas Loggtjänst** (beräkningar, förteckningar över förvärsarbete och arbetspensionsutdrag, kontroll och ändringar av egna uppgifter) sker 16.12.2011–8.1.2012.

Driftsavbrottet för **Loggtjänstens uthyrningstjänster** (bostadsuthyrning och uppsägning av bostäder) sker 16.12.–23.12.2011.

Under driftsavbrotten är uträttandet av ärenden på nättjänsterna inte alls möjligt.

Driftsavbrottet **inverkar inte på den normala utbetalningen av pensioner** i slutet av december. De fortlöpande normalt utbetalade pensionerna är enligt den normala tidtabellen på pensionärernas konton den 30.12.2011. **Alla eventuella ändringar och uppgifter** som inverkar på pensionernas betalningskörning före tidpunkten för avbrottet ska vara Sjömanspensionskassan tillhanda **senast tisdagen den 13.12.2011.** I övrigt fungerar **kundtjänsten och -rådgivningen normalt** under driftsavbrottet.

Vi beklagar de eventuella olägenheter våra kunder försakas av driftsavbrotten. ■

TYÖSSÄ HALUTAAN JATKAA PIDEMPÄÄN

Suomalaisten halu jatkaa työelämässä yli 63-vuotiaana on edelleen noususuunnassa. Suomalaiset ovat kuitenkin huolissaan työelämän liian kovasta tahdistista ja vaatimuksista. Tärkeimpänä työssä jatkamista edistävänä seikkana pidettiin mahdollisuutta vaikuttaa omaan työhön ja sen sisältöön. Myös hyvä ilmapiiri sekä esimiestoiminnan ja johtamisen kehittäminen koettiin tärkeäksi. Tiedot ilmenevät Työeläkevakuuttajat TELAn teettämästä tutkimuksesta.

"Ihmiset haluavat jatkaa työn tekemistä pidempään. Se onnistuu, jos työelämä joustaa nykyistä paremmin heidän jaksamisensa, kykyjensä ja elämäntilanteensa mukaan", sanoo Työeläkevakuuttajat TELAn toimitusjohtaja **Suvi-Anne Siimes**.

Tutkimuksen on TELAlle tehnyt TNS Gallup Oy. Lisätietoa tutkimuksesta TELAn verkkosivuilta: www.tela.fi

Merimieseläkekassa tulee tekemään vuonna 2012 vastavan tutkimuksen merenkulkijoiden keskuudessa. Tutkimustuloksia raportoidaan tutkimuksen valmistuttua mm. Albatrossilehdessä. ■

KOLMIKIELINEN TYÖELÄKEKORTTI

Työeläkekortti on eläkkeensaajien alennuskortti, jossa on henkilön nimi, syntymäaika ja eläkkeen myöntäneen eläkevakuutuslaitoksen nimi. Useat liikelaitokset myöntävät alennuksia työeläkekortin haltijalle, mutta henkilöllisyys on todistettava virallisella henkilökortilla. Työeläkekortin saa henkilö, joka on vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä.

Jos sinulla on jo työeläkekortti, mutta **haluat uudistuneen kolmikielisen (suomi/ruotsi/englanti) työeläkekortin, ota yhteyttä Merimieseläkekassaan**. Uudistunut kortti toimii myös ulkomailla, mutta **vanha kortti on edelleen voimassa kotimaassa**.

Lisätietoa kortista ja alennuksista: www.tyoelakekortti.fi. ■

ARBETSPENSIONSKORT PÅ TRE SPRÅK

För pensionärerna är arbetspensionskortet ett rabattkort som är försett med personens namn, födelsedag och namnet på den pensionsförsäkringsanstalt som beviljar pensionen. Ett flertal affärsverk beviljar arbetspensionskortets innehavare rabatter, men identiteten ska styrkas med ett officiellt personkort. Person som är på ålders-, invalid-, arbetslöshets- eller förtida ålderspension får ett arbetspensionskort.

Om du redan har ett arbetspensionskort men **vill ha ett förnyat trespråkigt (svenska/finska/engelska) arbetspensionskort, ta kontakt med Sjömanspensionskassan**. Det förnyade kortet fungerar också utomlands men **det gamla kortet är fortsättningsvis i kraft här hemma**.

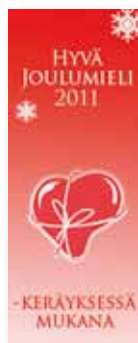
Ytterligare info om kortet och rabatter: www.tyoelakekortti.fi. ■

MERIMIESELÄKEKASSAN JOULUKORTTI- JA JOULULAHJARAHAT HYVÄNTEKEVÄISYYTEEN

Merimieseläkekassa lahjoittaa tänä vuonna joulukortti- ja joululahjarahat **Hyvä Joulumieli -keräykseen** ja haastaa myös merenkulkijat mukaan **keräykseen**. Keräyksellä tuotetaan hyvää joulumieltä vähävaraisille lapsiperheille Suomessa jakamalla 70 euron lahjakortteja. Lahjakortilla perheet voivat ostaa ruokatarvikkeita. Keräyksen tuotto käytetään kokonaisuudessaan lahjakortteihin.

Lisätietoa ja ohjeet osallistumisesta keräykseen: www.mll.fi/ajankohtaista/hyva_joulumieli/

Toivotamme kaikille
asiakkaillemme ja
yhteistyökumppaneillemme
rauhallista joulua ja onnea
vuodelle 2012.

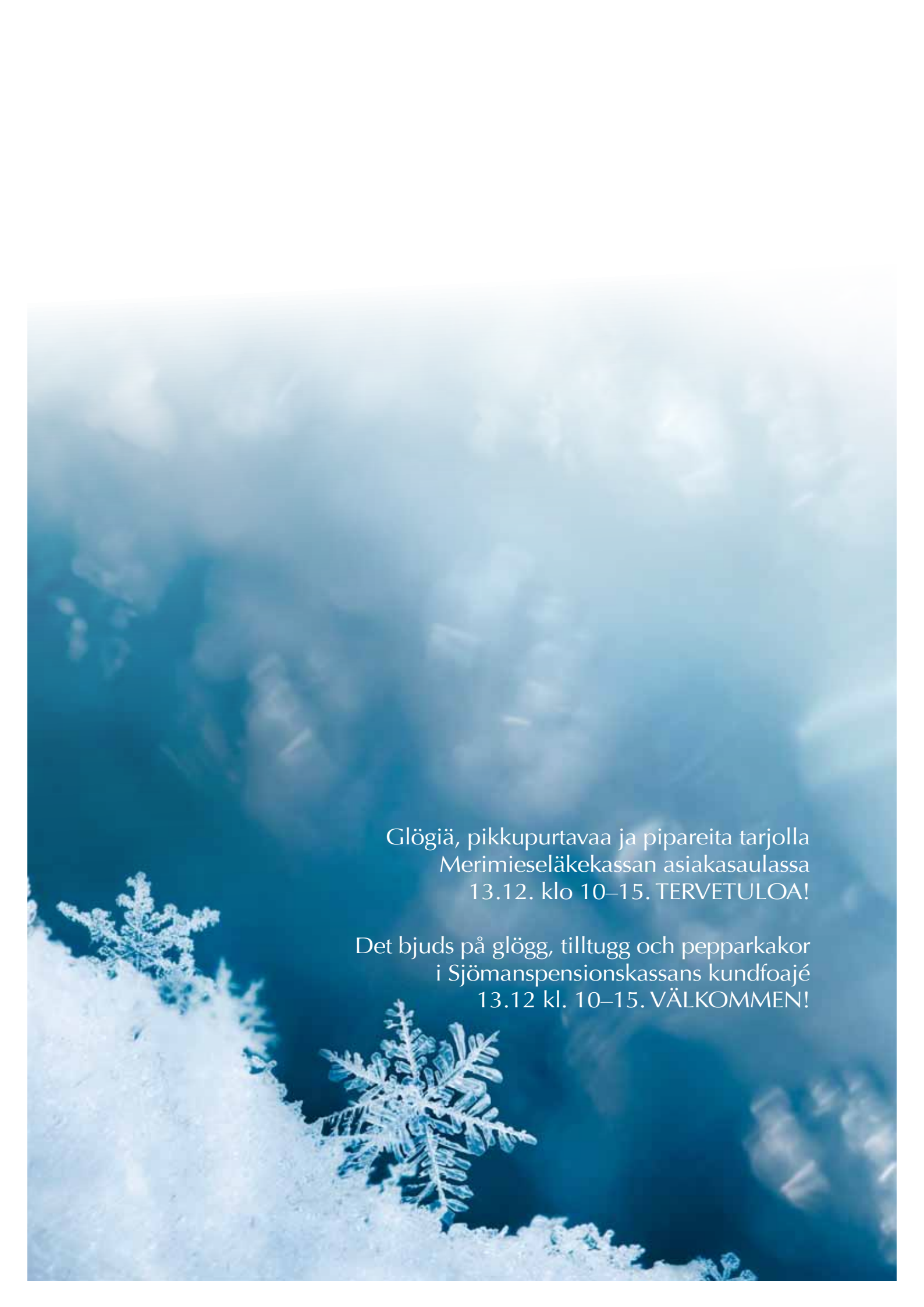

SJÖMANSPENSIONSKASSANS JULKORTS- OCH JULGÅVOMEDEL TILL VÄLGÖRENHET

Innevarande år donerar Sjömanspensionskassan julkorts- och julgåvomedlen **till insamlingen Jul i Sinnet och utmanar sjöfararna att delta i insamlingen**. Genom insamlingen önskas mindre bemedlade barnfamiljer i vårt land jul i sinnet genom att dela ut 70 euros presentkort. Med presentkortet kan familjerna inhandla matvaror. Insamlingens avkastning används i sin helhet för presentkort.

Ytterligare info och anvisningar om deltagande i insamlingen: www.mll.fi/se/projekt eller marie.rautava@mll.fi

Vi önskar alla våra kunder
och samarbetspartner
en fridfull jul och ett bra
år 2012.

Glögiä, pikkupurtavaa ja pipareita tarjolla
Merimieseläkekassan asiakasaulassa
13.12. klo 10–15. TERVETULOA!

Det bjuds på glögg, tilltugg och pepparkakor
i Sjömanspensionskassans kundfoajé
13.12 kl. 10–15. VÄLKOMMEN!